

10. sınıf
Paragraf
Soru
Bankası
Hızlı Pratik
Düşün Anla
Çözümle

10. SINIF PARAGRAF SORU BANKASI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Data - Editör Yayınevi'ne aittir.
Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik,
mekânîk ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

SERTİFİKA NO

40447

ISBN

978-605-280-507-7

KAPAK TASARIMI

Editör - Data Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Editör - Data Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

Editör - Data

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

ANLATIM TEKNİKLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

TEST 1.....	12
TEST 2.....	14
TEST 3.....	16
TEST 4.....	18
TEST 5.....	20
TEST 6.....	22

2. BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLATICI

TEST 1.....	26
TEST 2.....	28

3. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (İLK CÜMLENİN ÖZELLİĞİ)

TEST 1.....	32
TEST 2.....	34

4. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (AKIŞI BOZAN CÜMLE)

TEST 1.....	38
TEST 2.....	40
TEST 3.....	42
TEST 4.....	44
TEST 5.....	46
TEST 6.....	48

5. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (İKİ PARAGRAFA AYIRMA)

TEST 1.....	52
TEST 2.....	54
TEST 3.....	56
TEST 4.....	58
TEST 5.....	60

6. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (PARÇA TAMAMLAMA)

TEST 1.....	64
TEST 2.....	66
TEST 3.....	68

PARAGRAFTA YAPI (CÜMLE YERLEŞTİRME)

TEST 4.....	70
TEST 5.....	72
TEST 6.....	74

7. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (CÜMLE SIRALAMA)

TEST 1.....	78
TEST 2.....	80
TEST 3.....	82
TEST 4.....	84
TEST 5.....	86
TEST 6.....	88

8. BÖLÜM

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE (ASIL ANLATILMAK İSTENEN)

TEST 1	92
TEST 2	94
TEST 3	96
TEST 4	98
TEST 5	100
TEST 6	102

9. BÖLÜM

METNE ÖZGÜ SORULAR

TEST 1	106
TEST 2	108
TEST 3	110
TEST 4	112
TEST 5	114
TEST 6	116
TEST 7	118
TEST 8	120
TEST 9	122

10. BÖLÜM

SORUNUN CEVABI OLAN PARAGRAFLAR

TEST 1	126
TEST 2	128
TEST 3	130
TEST 4	132

11. BÖLÜM

YAZARIN KARAKTER ÖZELLİKLERİ

TEST 1	136
TEST 2	138
TEST 3	140
TEST 4	142

12. BÖLÜM

PARAGRAFTA KONU

TEST 1	146
TEST 2	148

13. BÖLÜM

PARAGRAFTA BAŞLIK

TEST 1	152
TEST 2	154

14. BÖLÜM

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE (OLUMSUZ KÖKLÜ SORULAR)

TEST 1	158
TEST 2	160
TEST 3	162
TEST 4	164
TEST 5	166
TEST 6	168
TEST 7	170
TEST 7	171
TEST 8	172

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE (KEŞİN YARGI SORULARI)

TEST 9.....	174
TEST 10.....	176

15. BÖLÜM

PARAGRAFTA DİYALOG SORULARI

TEST 1.....	180
TEST 2.....	182
TEST 3.....	184
TEST 4.....	186

PARAGRAFTA İKİ PARÇANIN YORUMU

TEST 5.....	188
TEST 6.....	190
TEST 7.....	192
TEST 8.....	194

PARAGRAFTA ÇOKLU SORULAR

TEST 9.....	196
TEST 10.....	198
TEST 11.....	200

16. BÖLÜM

KARMA PARAGRAF SORULARI

TEST 1.....	203
TEST 2.....	205
TEST 3.....	207
TEST 4.....	209
TEST 5.....	211

TEST 6.....	213
TEST 7.....	215
TEST 8.....	217
TEST 9.....	219
TEST 10.....	221
TEST 11.....	223
TEST 12.....	225
TEST 13.....	227
TEST 14.....	229
TEST 15.....	231
TEST 16.....	233
TEST 17.....	235
TEST 18.....	237
TEST 19.....	239
TEST 20.....	241
TEST 21.....	243
TEST 22.....	245
TEST 23.....	247
TEST 24.....	249

CEVAP ANAHTARI	251
----------------------	-----

1.BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLATIM TEKNİKLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Paragrafın Anlatım Teknikleri ve Düşünceyi Geliştirme Yollarına Yönelik Sorular:

- Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçanın anlatımında ağırlık kazanan anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?
- Paragrafta kullanılan düşünceyi geliştirme yolu / yolları aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?
- Bu parçada aşağıdaki hangi anlatım yoluna / yollarına başvurulmuştur?
- Bu parçada aşağıdaki yollardan hangisi kullanılmamıştır?
- Bu paragrafta sözü edilen yazarın / eserin anlatım niteliği aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

ANLATIM TEKNİKLERİ

AÇIKLAMA

Bilgi vermek için yazma yöntemi

ÖYKÜLEME

Olayları, oluş
sırasıyla
vermek için
kullanılan anlatma
yöntemi

Engelibeli yerlerden gelip geçenlerin ayak izlerinden oluşan, tekerlekli araç iş-
lemeyen dar yola "patika" denir. Bunun için "keçi yolu", "yolak" adları da kul-
lanılır. Ama bir ismi daha var ki kendinden daha çok mecaz anlamıyla kullanır
olmuşuz: "çiğır". Önümüzdeki çiğır zirveye doğru döne kıvrıla ilerliyordu. Yol
ancak bir kişinin ilerleyebileceği genişlikteydi. İki yanımızda çakırdikenleri, ge-
venler vardı. Yöre halkının "morbaş" dediği kısa, renkli, parlak bir diken de
aralarda görülüyordu. Bu patikada yaklaşık bir saat yürüdük. Tepenin başına
varınca yol düzleşti. Orada bir kamp kurduk. Ateş yaktık, yemeklerimizi ısıttık.
Güneş tepeye yerleşmişti ve sıcak iyice rahatsız etmeye başlamıştı. Çadırların
içine çekildik. Çadırda gezgin turlarının bir problemini düşündüm: Günübirlik
doğa yürüyüşlerinde çadır kullanılmalı mı? Çoğu gezgin biraz hevesle, biraz
bilmediğinden yanına çadır alıyor. Ve ilk fırsatta kuruyor. Peki hani doğa ile içli
dışlı olma, hani hareket planları?... Bence bir günlük kısa doğa gezilerinde
çadır kullanılmamalı. Havada yağmur ihtimali vardır o başka.

BETİMLEME

Görünüş, gözlem
aktarma amacıyla
yazma yöntemi

TARTIŞMA

En az iki görüşün doğruluğunun veya yanlışlığının
tartılması için kullanılan anlatma yöntemi

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

TANIMLAMA

“... nedir?” sorusunun karşılığı

KARŞILAŞTIRMA

İki şeyin benzer ya da ayrı yönlerini söylemek

TANIK GÖSTERME

Düşüncesini kanıtlamak için başkasının görüşünü aktarmak

“Gıda takviyesi” olarak adlandırılan ürünler, bitkisel içerikli ve sağlığı destekleyici gıdalardır. İlaçlar, tıp materyalleri olarak hastalıkları iyileştirmesi için tavsiye edilirken gıda takviyeleri ilaç yerine tavsiye edilemez ve kullanılamaz. Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü sözcüsü Serhat Yalavuz şöyle diyor: “Gıda takviyelerine ilişkin reklam ve ilanların kullanıcıları yanıltıcı, kamu sağlığını bozucu ve eksik nitelikte bilgiler içermesi yasaktır. Bu ürünlerle ilgili, tedavi edilmesi gereken rahatsızlıkları önlediği, tedavi ettiği ya da tedavisine yardımcı olduğu veya ilaç olduğu şeklinde açıklamalara yer verilmemelidir.” Fakat araştırmalar endişe edici bilgiler veriyor. Bir araştırmaya göre hastaların % 14’ü ilaç yerine gıda takviyeleri kullanmakta. İlaç kullananların % 8’i de bitkisel ilaçlara geçmeyi düşünüyor. Bu konuda çok yakınımdan tecrübelerim var. Babam eklem romatizması için doktorun ilaçlarını aksatmadan kullanan bilinçli bir öğretmen emeklisidir. Geçen gün ilaçları artık bıraktığını, onların yerine bitkisel bazı karışımlar deneyeceğini söyledi. Çok şaşırdım.

SAYISAL VERİLERDEN YARARLANMA

Sayı, oran, istatistik gibi veriler kullanmak

ÖRNEKLENDİRME

Örnek vererek bir görüşü desteklemek

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Hebbel, sanatçıyı ipek böceğine benzetmiştir. "Pamuklu çamaşırlar moda olmakla ipek böceği nasıl koza yapmaktan vazgeçmezse sanatçı da rağbete filan kulak asmayıp kendi köşesinde bildiği gibi kozasını yapmalıdır." der. Eskiden çok beğendiğim bu söze şimdi pek iştirak edemiyorum. Sanatçı ne azıdır ne de insanüstü bir varlık. Mürekkep kaleme ne ise başarı ve takdir görme hissi de yazara odur. Yazar takdirin çocuğudur. Hiç alaka görmeyen bir sanatçıdan pek iyi bir şey çıkacağını sanmıyorum.

Bu parça kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme
B) Tanımlama
C) Tartışma
D) Öyküleme
E) Açıklama

Çözüm

Tartışma anlatım tekniğinde yazar karşı çıktığı bir durumu ele alır. Sonra da bu düşünceye katılmadığını söyler. Kendi fikrini ispat etmeye çalışır. Bu parçada da yazar, Hebbel'in sözünü almış. Fakat kendisinin bu görüşe iştirak etmediğini söylemiş ve kendi fikrini ispat etmeye çalışmış.

Dolayısıyla bu metnin anlatım tekniği "tartışma"dır.

1. "Kanyon", karstik karakterli kayaların akarsular tarafından oluşturduğu derin vadilerin ismidir. Kanyon isminin öz Türkçe karşılığı "Kapız"dır. Akarsuların, kalkerli kayaları aşındırması ile oluşan coğrafyaların dünyada en çok bilineni Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Antilop Kanyonu ve Büyük Kanyon'dur. Ülkemizde de çok sayıda kanyon oluşumu bulunmaktadır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

- A) Tanımlamaya
B) Açıklamaya
C) Betimlemeye
D) Nesnellığe
E) Karşılaştırmaya

2. Türk şiirinde yenilik hareketinin Şinasi'yle başladığı, Ziya Paşa ve Namık Kemal'le yürüdüğü, Hamit-Ekrem okuluyla canlılık kazandığı, bugün tartışılmayacak kadar açıktır. Ama bu yeniliğin özde değil de biçimde olduğu unutulmamalıdır. Biçim ve özde ilk yenilikçimiz Tefik Fikret'tir. Fikret Batı'ya açılmış ama Batı'nın şiirlerine öykünmemiştir. Fikret'le şiirimiz çağdaşlaşmış, ulusallaşmış, yenileşmiş, insancillaşmıştır.

Bu parçada ağırlıklı olarak aşağıdakilerin hangisine yer verilmiştir?

- A) Öyküleme
B) Betimleme
C) Tartışma
D) Açıklama
E) Tanık gösterme

3. Edebî eserlerin yardımıyla hayat hakkındaki görüşlerimizi dolaysız şekilde artırdığımız doğru değildir. Dolaysız kazanılan hayat bilgisi insanın kendi tecrübelerinin mahsulüdür. İnsanların nasıl davrandıkları, çoğunlukla nasıl oldukları konusunda varacağımız genellemeye kendi başımızdan geçen olayların sonucunda varırız. Okuduğumuz kitaplardaki kişilerin tecrübeleri, o eserlerin yazarlarının hayat bilgileri hakkındadır, hayatın kendisi değildir. Eğer "Bu eser bize müşahade edilen bir kişinin hayat görüşünü veriyor." diyebiliyorsak, kendi hayat görüşümüzü ondan ayırt edebiliyorsak okuduklarımızdan bir şeyler kazanacak duruma gelmişiz demektir.

Bu parçada ağırlıklı olarak aşağıdakilerin hangisine yer verilmiştir?

- A) Açıklama
B) Betimleme
C) Tartışma
D) Öyküleme
E) Benzetme

3. Söylenti öyle etkili bir şeydir ki içinde payının bulunmadığı hiçbir büyük iş yoktur desem yalan olmaz, hele büyük savaşlar. Mucianus, Vitellius'u, onun Suriye'deki lejyonları Almanya'ya, Almanya'dakileri de Suriye'ye göndermek niyetinde olduğu yolunda bir söylenti çıkararak bozguna uğrattı. Çünkü bu söylenti üzerine Suriye'deki lejyonlar ateş püskürmeye başladılar. Julius Caesar da askerlerinin kendisini sevmedikleri, savaştan bıktıkları, Galya'daki yağmaların yükü altında ezildikleri, İtalya'ya varır varmaz ayaklanacakları yolunda birtakım söylentileri bile bile yaymıştı. Böylece Pompeius'u uyutarak savaş hazırlıklarına girişmesini kurnazca önlemiş, onu gafil avlamıştı.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mecazlara yer verilmiştir.
B) Deyimlerle anlam güçlendirilmiştir.
C) Örneklmeye başvurulmuştur.
D) Açıklayıcı anlatım vardır.
E) Tanımlama yapılmıştır.

4. Havaya en güzel, en tatlı kokuları saçan çiçek, menekşedir. Nisan ortasında, bir de ağustos ortasında olmak üzere yılda iki kez açan katmerli ak menekşeler... Sonra misk gülü gelir. Kurumaya yüz tutmuş çilek yaprakları da havaya en iç açıcı, en tatlı kokuyu saçar. Sonra asma çiçekleri gelir, bunlar uzun sert çimenlerin çiçeklerini andırır, ilk açışta küçücük toz yumakları gibi dururlar. Sonra yaban gülü gelir. Duvar şebboyları, oturma odalarının ya da aşağı kat odalarının pencereleri altına ekilirse çok güzel koku verir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Açıklama - Tanımlama
B) Açıklama - Benzetme
C) Betimleme - Tanımlama
D) Öyküleme - Benzetme
E) Açıklama - Öyküleme

5. Yılca genç olan bir kimse, hayatını çarçur etmişse kafaca yaşlı olabilir, bu çok sık rastlanan bir durumdur. Gençlik, sonradan edinilenler kadar bilgece olmayan ilk düşünceler gibidir. Yaşta gençlik önemli olduğu kadar düşüncede de gençlik önemlidir. Bununla birlikte gençlerin buluş gücü yaşlılarınkinden çok daha canlı, kafalarından geçen düşler ise daha tanrısal bir niteliktedir. Ama büyük, çılgın isteklerle dolup taşan, ateşli kişiler, orta yaş geçmeden olgunlaşamazlar.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Açıklama-Tartışma
B) Tartışma-Karşılaştırma
C) Açıklama-Karşılaştırma
D) Açıklama-Tanımlama
E) Karşılaştırma-Tanımlama

6. Dost ve dostluk dediğimiz şey bir tesadüf ya da zorunluluk sonucu edindiğimiz yakınlıklardır. Benim bahsettiğim dostlukta ruhlar o kadar kaynaşmıştır ki onları birleştiren dikişi silip süpürmüş ve artık bulamaz olmuşlardır. Onu neden sevdiğimi bana söyletmek isterlerse bunu ancak şöyle söyleyebilirim: Çünkü o, o idi; ben de bendim. Diğer sıradan arkadaşlıkları sakın buna benzetmeye kalkışmayın: Onları, herkes kadar iyi bilirim. Chilon dermiş ki: "Onu (dostunuzu), bir gün kendisinden nefret edecekmiş gibi sevin; ondan, bir gün kendisini sevecekmiş gibi nefret edin." Benim bahsettiğim sade dostluk için hiç yerinde olmayan bu davranış, öteki dostluklara uyabilir. Onsuz yorgun ve bitkin bir hâlde sürükleniyorum: Tattığım zevkler bile, ölümünün acısını daha da artırıyor.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açıklama yapılmıştır.
B) Özne anlatıma yer verilmiştir.
C) Tanımlamaya başvurulmuştur.
D) Örneklendirme yapılmıştır.
E) Tanık gösterme söz konusudur.

2.BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLATICI

Paragrafta Anlatıcıya Yönelik Sorular:

- Bu parçanın anlatıcısı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
- Aşağıdaki parçalardan hangisinde farklı bir anlatıcı kullanılmıştır?
- Aşağıdaki parçalardan hangisi gözlemci bakış açısıyla verilmiştir?
- Aşağıdaki parçalardan hangisi farklı bir kişi ağızıyla anlatılmıştır?

PARAGRAFTA ANLATICI

Paragrafta “bakış açıları” olarak veilen bu kavramlarda, farklı anlatıcılar vardır.

KAHRAMAN BAKIŞ AÇILI ANLATICI

Anlatıcı, olayın içindedir.

Dükkân sahibine uzunca bir süre baktı. Geride olduğum için beni görmemişti. Sonra sağ cebinden bir cüzdan çıkarıp içini karıştırdı. Kaşlarını kaldırdı. Yeniden baktı adama. Ben bu kez yüzümü çevirdim, bakamadım. Geri baktığımda yönünü kapıya çevirmişti. Başını öne eğdi. Ardına bakmadan ilerledi, köşede kayboldu. Üzül müştüm.

Dükkân sahibine uzunca bir süre baktı. Sonra sağ cebinden bir cüzdan çıkarıp içini karıştırdı. Kaşlarını kaldırdı. Yeniden baktı adama. Sonra yönünü kapıya çevirdi. Başını öne eğdi. Ardına bakmadan ilerledi, köşede kayboldu.

Dükkân sahibine uzunca bir süre baktı. Gençlik hatıralarını adamın suratında izliyordu: ilk dükkân macerası, para kazanmaya başlaması hatta zengin olması... Sonra sağ cebinden bir cüzdan çıkarıp içini karıştırdı. Kaşlarını kaldırdı. Yeniden baktı adama. Yeniden hatıralar... Sonra yönünü kapıya çevirdi. Başını öne eğdi. Ardına bakmadan ilerledi, köşede kayboldu.

GÖZLEMCİ BAKIŞ AÇILI ANLATICI

Anlatıcı, bir kameraman gibidir; ne görüyorsa onu anlatır, kendinden bir şey katmaz.

HÂKİM BAKIŞ AÇILI ANLATICI

Anlatıcı, parçada gözlemci bir insanın bilemeyeceği şeyleri anlatabilir; rüyalar, iç konuşmalar, geçmişle ve gelecekle ilgili bilgiler...

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Aşağıdaki parçalardan hangisi hâkim (tanrısal) bakış açılı anlatımla verilmiştir?

- A) Taksim'de saatin altında tramvayı bekliyorum. Öyle olmasa, bu kadar ince eleyip sık dokumaya lüzum görmez; vakit gece yarısını geçmişti, derdim.
- B) Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, şu devam eden kıştan bir buz gibi gece, hatırıma geliyor. O zamanlar daha Camlı Köşk'ün camları ve hanende ilânlarının mavi ışığını üşüterek geçen buz gibi bir rüzgâr esiyordu.
- C) Burnum yastıkta yorganım ağızım hizasında kirpi gibi büzülmüşüm; dalmak üzereyim: Bir şeyler, birtakım kuşlar tüylerini döküyor, bir ılık su damlıyor, içimi yıkayan bir çeşme var...
- D) Paltomun yakası içinde yarı yarıya kaybolmuş kafamı çıkardım. Kafamı bir iki defa salladım. Soğuşa alışmamış, mukavemete hazırlanmış gibiydim. Kulaklarımı keskin bir rüzgâr ısırdı.
- E) Her sabah uyandığında yapayalnız bir hayat yaşadığının farkındaydı. Kimse onu sevmemiş, herkes ondan uzaklaşmıştı. Geleceğe dair bu endişeleri taşımak bedenine, ruhuna çok ağır geliyordu. Bitkin, çaresiz, umutsuz insan olmak her insana zor gelirdi. Ruhunda kabuk bağlamış acılar tek tek kanamaya başlamıştı.

Çözüm

Hâkim (tanrısal) bakış açısında yazar, parçadaki kişilerin ruh hâllerini, düşüncelerini bilir ve esere yansıtır.

E seçeneğinde "Her sabah uyandığında yapayalnız bir hayat yaşadığının farkındaydı. Kimse onu sevmemiş, herkes ondan uzaklaşmıştı." ifadelerinde yazar anlattığı kişinin ruh hâlini yansıtmış. Bu yüzden E seçeneğinde hâkim(tanrısal) bakış açısı vardır.

1. İç mücadelelerimizin ikincisinde miydi, üçüncüsünde mi tam hatırlamıyorum, evimin biraz ötesinde gezmeye çıkmıştım. Uzağa gitmediğim ve güvensizlik hissetmediğim için bir ata binmişim. Ben küçük, at küçük, adam tüm ağırlığı, dev yapısıyla bir çarpınca biz ikimiz de yere yığıldık. At bir tarafa devrildi, ben bir tarafa devrildim. Bu geçirdiğim tek baygınlıktı. Adamlarım beni kendime getirmek için ellerinden geleni yaptıktan sonra öldüğümü düşünmüşler. Yolda iki saat sonra kendime gelmeye nefes almaya başladım. Zor da olsa ayağa kaldırdılar beni. Hiç unutamadığım bu duygular bana ölümün gerçekçi yüzünü ve düşüncesini öyle doğal gösterdi ki onunla bir çeşit uzlaşmaya varmış gibiydim. Kendime gelmeye başlayınca gözlerimin gördüğü o kadar bulanık ve ölüydü ki seçebildiğim tek şey ışıktı.

Bu parçanın anlatıcısı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Gözlemci anlatıcıdır.
B) Hâkim (İlahi) bakış açılı anlatıcı
C) Kahraman anlatıcı
D) Üçüncü tekil anlatıcı
E) İkinci tekil anlatıcı

2. Aşağıdaki parçalardan hangisi, karşısında parantez içinde verilen kavram uyuşmamaktadır?

- A) Seneler geçti durumumuz düzelmedi. Bazen giriyom mutfığa, kapatıyom kapıyı. Duvarda bir takvim var, kim bilir ne zamandan kalma. Takvimde gülümseyen bir kız var, omuzunda bir sepet kiraz. Ben ona "Kirazlı kız" diyom. Başlıyom onunla konuşmaya. (Kahraman anlatıcı)
- B) Gök iyice karardı. Havagazları "gelip gitme" kesildiği için yakılamamıştı. Sokaktaki kalabalık seyrekleşe seyrekleşe caddeye aktı. (Gözlemci bakış açısı)
- C) "Elbette ki genç bir prenstir bu. Yoksa neden kılık değiştirtsin? Ee, elbette ya, benim gibi bir adam ona boyun eğecek değil ya." diye düşündü. (Hâkim bakış açısı)
- D) Ahmet Bey, balkonun tırabzanına dayadığı kolunun uyuştüğünü hissetti. Derin düşüncelerden uyanan dalgınlara has cevval bir mahmurlukla doğruldu. (Gözlemci bakış açısı)
- E) Bu tarlada Suvankul'la ilk karşılaştığımız günleri de hatırlıyordum. Sonra tam yirmi iki yıl onu terimizle suladığımızı, bir yandan çocuklarımızı büyütürken öte yandan kan ter içinde kalarak tohum ektiğimizi... (I. kişili anlatıcı)

3. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (İLK CÜMLENİN ÖZELLİKLERİ)

Paragrafta İlk Cümleye Yönelik Sorular:

- Aşağıdakilerden hangisi bu paragrafın giriş cümlesidir?
- Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?
- Bu parçada düşüncenin akışına göre paragrafın başına aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?
- Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın ilk cümlesi olmaya en uygundur?

İLK CÜMLENİN ÖZELLİKLERİ

İLK CÜMLEDE OLMAMASI GEREKENLER

Bir parçanın ya da yazının ilk cümlesinde önceki bir cümlenin varlığını bildirecek sözler olmaz.

İnsan olarak hepimiz doğanın birer parçasıyız.

Kendimizi ne kadar **böyle** doğanın hâkimi olarak görüyor olsak da insan türü olarak son derece korunmasız ve zayıf olduğumuz gerçeği her zaman önümüzde.

Zayıf bir tür olarak **bu canlılar** diğer türler ve doğanın etkilerinden korunmak için yaşam şartlarını iyileştirmeye çalışmış ve hâlen bu çalışmalara devam etmektedir.

Temel olarak ana amacı yaşamak ve türünü devam ettirmek olan insan, zamanla bu amacının kontrolünü kaybederek kendi türü ve doğa ile mücadeleye girmiş ve günümüze kadar gelen bu düşüncenin oluşturduğu problemler ile mücadele etmiştir.

Geldiğimiz **şu** noktada artık doğaya verdiğimiz ciddi hasarın bedellerini ödemekteyiz.

Dediğim gibi evrende başka bir dünya bulamadığımız için yaşadığımız dünyayı korumamız ve bize verdiği nimetlere içtenlikle sahip çıkmamız gerekiyor.

Bildiklerimiz ve uyguladıklarımızdan taviz vermeden tasarruf ve israf ile doğaya katkı yapmanın zamanı geldi.

PARAĞRAFTA İLK CÜMLE

Daha çok, genellemeler ve genel anlamlar taşır. Genelde yoğun anlam taşıyan bir cümle niteliğindedir. Bir konuya başlangıç yaptığı için paragrafta ne anlatılacağını açık seçik ortaya koyar.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

- A) Öyle zannediyorum ki can çekişirken kendini bilmez olanların durumu da böyledir.
- B) İşte bundan dolayı çok da acınacak hâlde olduklarını düşünüyorum.
- C) Her yerde olan aslında hiçbir yerde değildir.
- D) Bence de en dayanılmaz durum uyanık olup da acı çeken bir ruhun hissettiğini anlatma imkânı bulamamasıdır.
- E) Sadece derimizi oynatan bu etkilemeler bizim sayılmaz.

Çözüm

Paragrafın giriş cümlelerinde kendinden önce başka bir cümle olduğunu belirten ifadeler olmaz.

- A) Öyle zannediyorum ki can çekişirken kendini bilmez olanların durumu **da** böyledir.
- B) **İşte bundan dolayı** çok da acınacak hâlde olduklarını düşünüyorum.
- D) **Bence de** en dayanılmaz durum uyanık olup da acı çeken bir ruhun hissettiğini anlatma imkânı bulamamasıdır.
- E) Sadece derimizi oynatan **bu etkilemeler** bizim sayılmaz.

Yukarıdaki koyu yazılmış ifadeler kendinden önce başka bir cümle olduğunu belirtiyor.

C'de ise böyle bir ifade yoktur. Genel bir yargı vardır. Bundan dolayı C seçeneği giriş cümlesi olabilir.

1. Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

- A) Benim mesleğim, sanatım hayatımı devam ettirmektedir.
- B) Oysaki bencil insanlar, kendilerinden önce işlerine bakan kişilerdir.
- C) Onları söz hâline getirmekte bile zorlanıyorum.
- D) Kendini olduğundan fazla göstermek de çoğu defa aptallıktandır.
- E) Kendine değerinden az paha biçmek ise korkaklıktır.

2. Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

- A) Sessizliğe ilişkin en önemli şey, düşünen insanı sezgiye yönlerebilen araçsallığıdır.
- B) Var olan durumu kavrayabilmek, daha net görebilmek için bir köşeye çekilip olanları izlemek de ötekilerden ayrı bir yöntemdir.
- C) Kendi biçimini kendi yaratan ulusal kültürün küçük parçalarından biri de dergiler sayılabilir.
- D) Söylenegeleni yinelemekse söylemin duygusuzluk biçimidir.
- E) Söylenenlerle birlikte bunların dışında ustaca uygulamalar geliştirmek onların yaratıcılığına kalmıştır.

3. Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın ilk cümlesi olabilir?

- A) Eleştirme, aslında Batı kültürüne özgü bir düşünme ve irdeleme yöntemidir.
- B) Bizde ise eleştirmeden çok şerh (açıklama) yöntemi gelişmiştir.
- C) Gerçekten de çoğu kez eleştirme diye sunulan yazıların aslında bir tanıtımdan başka bir şey olmadığına tanık olmaktadır.
- D) Özellikle edebiyat alanında durum sürekli bir yakınlık konusudur.
- E) Ne var ki öznel gibi görünen bu tür yargılar temellendirilebilmişse öznellikten kurtulup nesnelleşebilecektir.

4.BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI (AKIŞI BOZAN CÜMLE)

Paragrafta Akışı Bozan Cümleye Yönelik Sorular:

- Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?
- Bu parçada anlam bütünlüğünü sağlamak için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

DÜŞÜNCENİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE

DÜŞÜNCENİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE, önceki ve sonraki cümlelerle bağı olmayan cümledir. Bu cümleyi bulmak için cümlelerin konusuna ve cümleler arasındaki bağlayıcı öğelere dikkat etmek gerekir.

(I) Şiir her okumada bize yeni bir yönünü açmalı. (II) Yani her okuyuşumuzda farklı tatlar bırakmalı zihnimizde. (III) Okurunu bu şekilde beslemeyen şiir, ölüdür. (IV) Ölü olan dizeler, okuyucusuna nasıl hayat versin? (V) Edebiyatımızda ölümle ilgili o kadar çok şiir vardır ki... (VI) Hayat aşılacak için kalbi mutlaka atmalı dizelerin.

CÜMLELERİN KONUSU

I. II. III. IV. ve VI. cümlelerin konusu "şiirin her okuyuşta farklı tatlar bırakması" iken V. cümlelerin konusu "ölümle ilgili şiirler"dir. Demek ki akışı bozan cümle V. cümledir.

BAĞLAYICI ÖGELER

Aşağıdaki belirgin sözcükler, cümleler arasındaki bağlayıcı öğelerdir. V. cümle diğer cümlelere bağlı değildir. Düşüncenin akışını bozmaktadır.

(I) Şiir her okumada bize yeni bir yönünü açmalı. (II) Yani her okuyuşumuzda farklı tatlar bırakmalı zihnimizde. (III) Okurunu bu şekilde beslemeyen şiir ölüdür. (IV) Ölü olan dizeler, okuyucusuna nasıl hayat versin? (V) **Edebiyatımızda ölümle ilgili o kadar çok şiir vardır ki...** (VI) Hayat aşılacak için kalbi mutlaka atmalı dizelerin.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

(I) Son yirmi beş yıldan beri dilimiz yüzsüzleştirilmeye başlandı. (II) Dilimiz âdeta kısırlaştırılıyor. (III) Bu kişiler etkili yerlerde oldukları için, toplumumuza çok kötü örnek olmaktadır. (IV) Günümüzde 'alıcıları hep Batı'yı, Batı dillerini çeken bir çeşit sömürge vatandaşı kimliğindeki kişiler, konuşmaları ile yazıları arasına İngilizce sözcükleri serpiştirmeden kendini alıkoyamıyorlar. (V) Son yıllarda dilimize o kadar yabancı sözcük girdi ki sıradan bir kentin ana sokaklarındaki satış yerlerinin adlarına baktığımız zaman bunu kolayca anlayabiliriz.

Bu parçada anlamca bir bütünlük sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ile II B) II ile III C) III ile IV
D) IV ile V E) III ile V

Çözüm

Parçada anlamlı bir bütün oluşabilmesi için ifadelerin bir düzen içine verilmesi gerekir.

Parçada IV. cümlenin III. cümleden önce gelmesi gerekiyor. Çünkü IV. cümlede Batı'ya özenen kişilerin konuşmaları ve yazılarında İngilizce kelimeleri serpiştirdikleri söyleniyor. III. cümlede ise bu kişilerin etkili yerlerde oldukları için topluma kötü örnek olduğunu ifade ediyor.

Bu duruma göre parçada ilk önce IV. cümle sonra III. cümle olmalıdır.

1. (I) Geçende bir arkadaşım, ilköğretim öğrencilerine Çalığışu'nu okuttuğundan, çocukların romana "bayıldığından" söz etti. (II) Hatta o yaştaki kız öğrenciler romanı okurken basbayağı ağlıyorlarmış. (III) Sevindim buna. (IV) Reşat Nuri'nin "maarif ve politika arkadaşı" Cevat Dursunoğlu'nun, "Cepheye giden her subayın manevra sandığında bir Çalığışu vardı." sözünün gerçekliği nedir bilinmez ama yayımlanışından bu yana Çalığışu'nu eline almış sayısız okurun, kitabı gözyaşlarıyla ıslattığı gerçektir. (V) "İdeal" sözcüğü hâlâ kalplerde tesir uyandırıyor ve "duygu", insanları peşinden sürükleme yeteneğini sürdürüyor. (VI) Demek, roman ve oradaki "aşk, dargınlık ve kaçış", hâlâ bu toprakların çocuklarını etkilemeye devam ediyor.

Bu parçada anlamca bir bütünlüğün sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ile II B) II ile III C) III ile IV
D) V ile VI E) IV ile VI

2. (I) Yapılan çalışmalarda yaşlılarda besinsel eksikliklerin çok sık olduğu gözlenmiştir. (II) Çoğu yaşlıda A, B1, B2, B3, B12, C, E vitaminleri, folik asit, demir, krom, çinko eksiklikleri bulunmaktadır. (III) Bilgisizlik, eve kapanma, bedensel yetersizlik, yoksulluk, hastalıklar, artan gereksinim, emilim bozuklukları, diş sorunları nedeni ile çiğnemede güçlükler, alkol ve ilaç kullanımı, iştahsızlık bu besin eksikliklerinin temel nedenleridir. (IV) Bu vitaminlerin çoğu vücudun bağışıklık sistemini güçlendirerek hastalıklara yakalanma riskini de azaltmaktadır. (V) Bu besin öğelerinin yaşlılıkta değil orta yaşlarda miktarının artırılması ve yaşamın her anında beslenmeye dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bu parçada anlamca bir bütünlük sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ile II B) II ile III C) III ile IV
D) IV ile V E) III ile V

5.BÖLÜM

PARAĞRAFTA YAPI (İKİ PARAĞRAFA AYIRMA)

Parçayı İki Paragrafa Ayırmaya Yönelik Sorular:

- Yukarıdaki parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

3. (I) Bazı insanlar vardır yeryüzünde parmak ucunda kimseye dokunmadan yaşarlar. (II) Bunların en büyük zararları kendilerinedir. (III) Böylelerinin, bir terk edilişle başlar hikâyeleri ve hep bir bulunma arzusuyla ama görünmeden devam ederler hayatlarına. (IV) Kimileri meraklanır hayatınıza ve bir iğne gibi batarak geçerek yanınızdan, kimileri kokusunu alır terk edilmişliğin benzer bir yarıdan ötürü durur hayatınızda. (V) Bir arabanın içerisinde üç kişilik bir ailenin yaptığı huzursuz bir yolculukla başlıyor her şey. (VI) Sonrası küçük bir kız çocuğunun kocaman terk ediliş hikâyesi. (VII) Büyük şehirlerden birinde annesi ve babasıyla beraber sokaklarda yaşayan çocuğun bir evi oluyor elbette ama sonrasında annesi ve babası olmuyor. (VIII) Küçük yaşta terk edilmenin verdiği öfkeyle büyüyor çocuk, büyürken birdenbire unutup her şeyi kadın oluyor.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisi ile başlamalıdır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

4. (I) Ahmet M. Efendi gibi sanatın yararlı olması gerektiğine inanan ve halk için yazan Hüseyin R. Gürpınar, "sanat için sanat" ilkesine inanan ve seçkinlere seslenen Uşaklıgil'in tam karşı kutbunda yer alır. (II) Halka aşlamak istediği dünya görüşü bakımından romanı halkı eğitmek amacı ile kullanma konusunda Ahmet Mithat'ı izleyen Gürpınar'ın ondan ayrıldığı nokta, getirmek istediği değer değişikliğinin çok daha köklü olmasıdır. (III) Ahmet Mithat temelde, halkın mistik ideolojisinden kaynaklanan değerlerini paylaşan bir adamdı. (IV) Gürpınar, Natürizm akımının gereği olarak, kahramanların yaşadıkları çevrenin bütün özelliklerini verir ve kahramanlarını çevrelerinin diliyle konuşturur. (V) İstanbul'un iç mahallerindeki hayat tarzını hikâye ve romanlarında karikatürize eder. (VI) Bu yönüyle sokağı edebiyata getiren sanatçı kabul edilir.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisi ile başlamalıdır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

5. (I) Her sanatçı doğal olarak var olanı hayal gücünün betimleyebildiği en yüce güzellikle yeniden biçimlendirmeyi iş edinmiştir. (II) O en yüce güzellik, sınırları asla tutulamayan görecelikte bir gerçeklik duygusu olabilir. (III) Sanatçı bu yüzden her eserinde ruhunu kendi zirvesine yerleştirir ve orada var ettiği en yüce güzellik biçimiyle coşarak çalışır. (IV) Bazıları buna ilham bulmak der. (V) Düşüncesini ifade dışında siyasetin eylem unsuru olmak, gerçek sanatçı, gerçek aydın ve bilim insanının meyletmeyeceği bir iştir. (VI) Çünkü onların işi dış dünyanın kendi özlerine vuran izdüşümlerini sanatsal duyu ve bilimsel çözümlemeyle en berrak biçimlerle işlemeyi amaç edinen yaşam mimarlığıdır. (VII) Öte yanda her alanda siyasetin eylem unsuru olmayı seçmiş olan insan, sanat, felsefe ve bilim katmanlarında işlenen gerçeklik ve zarafetin bilgisiyle insanlık faydasına yol yordam yapan yaşam mühendisi olmalıdır.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisi ile başlamalıdır?

- A) III B) IV C) V D) VI E) VII

6. (I) Melville'in, Moby Dick'ten bir yıl sonra yayımlanan romanı Pierre ya da Belirsizlikler, yazarın son romanıdır. (II) Melville, bu romanında hayatı nasıl ve ne kadar kavrayabileceği sorununu işlemektedir. (III) Pierre, para kazanmak için bir roman yazmaya başlar. (IV) Bunun için olay örgüsü ve karakterler tasarlar. (V) Oysa kitaba aktarmaya çalıştığı hayatın böyle başı sonu olan, düzenli bir gelişimi yoktur. (VI) Melville, bir arkadaşına yazdığı mektupta, dramatik yapısı itibarıyla popüler aşk romanlarına çok benzeyen Pierre'in en sevilen romanı olacağını söylüyordu. (VII) Çağının eleştirmen ve okurlarında en büyük nefret uyandıran da Pierre oldu.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisi ile başlamalıdır?

- A) III B) IV C) V D) VI E) VII

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Şiiri okuyan, şiire gerçekten gereksinmesi varsa okuyor. O bakımdan, şiirin gerçek tirajı ile görünen tirajı arasındaki mesafe çok azdır. Derler ki şiir az satıyor, şiir kitapları az basılıyor. Gerçekten de şiir kitapları bugün bizim ülkemizde 2-3 bin basılıyor. Roman ve öyküler ise 3-4 bin basılıyor. Bu noktada sayı-kalite ayırımına iyi varılmalıdır. Gerek şiir gerek roman olsun hangisi daha iyidir? Az satıp çok okunma mı, çok satıp az okunma mı? ----.

Bu parçanın sonu düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?

- A) Hangi tür çok satılıyorsa o tür çok okunuyor demektir
- B) Şiirin az basılması onun çok tutulmadığını gösteriyor
- C) Yayınevleri ticari düşündüğünden şiire az ilgi göstermektedir
- D) Önemli olan hangi türün çok satıldığı değil çok okunduğudur.
- E) Roman ve öykünün çok sevilen bir tür olduğu anlaşılıyor

Çözüm

Bu parçada yazar şiirin az satıldığı hâlde satıldığı kadar okunduğunu anlatıyor. Son cümleden önce "Az satıp çok okunma mı, çok satıp az okunma mı?" sorusu veriliyor. Sonuç cümlesi de başta verdiğini onaylayacak şekilde soruya cevap vermeli. Bu yüzden cevap, "Önemli olan hangi türün çok satıldığı değil çok okunduğudur." olmalıdır.

1. Bugün Anadolu'da yaşayan biz Türklerin davranış kalıplarının temelinde büyük ölçüde ata yurdumuz Orta Asya'dan getirdiğimiz alışkanlıkların önemli etkisi olduğu muhakkak. Ancak, Türklere özgü olarak adlandırabileceğimiz, kimi batıl inançlara dayanan, kimi İslami motifler taşıyan tutumlarımızın kökenlerini bilmememiz nedeniyle bu davranış kalıplarının bugün dahi yaşam kültürümüze yön verdiğini algılamaktan hayli uzağız. Türklerin ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilirse düşünce en uygun biçimde sürdürülmüş olur?

- A) bugün edindiği pek çok tutum ve eylemin ardında, Orta Asyalı atalarının izleri bulunuyor
- B) tutum davranışları bugün pek çok topluma örnek gösterilmektedir
- C) batıl inanışları İslam'ı kabul etmeleriyle büyük oranda azalmıştır
- D) zengin bir kültür oluşturduğunu görebiliyoruz
- E) tüm coğrafyayı yaşam kültürüyle etkilediğini biliyoruz

2. Kendi kitaplarımı okuyamıyorum. Uzun bir süre geçmesi gerekiyor. Aşçının yemek pişirirken yemeğin kokusundan doyması gibi... Çalışırken o kadar çok üzerinde uğraşmış oluyorum ki âdeta ezberliyorum, ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) ondan sonra bir süre elime almıyorum
- B) bundan dolayı kitaplarımı okumaya gelince sıkılıyorum
- C) ama yine de hediye alan bir çocuk gibi bittikten sonra neşeyle okuyorum
- D) bu nedenle bir daha uzun bir zaman okuma isteği gelmiyor
- E) hâliyle yazdığım kitaba belli bir zaman bakamıyorum

7.BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI CÜMLE SIRALAMA

Paragrafta Cümleleri Sıralamaya Yönelik Sorular:

- Numaralanmış bu cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istenirse doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?
- Numaralanmış bu cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulması için hangi cümleler yer değiştirilmelidir?
- Yukarıdaki numaralanmış bu cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda paragrafın baştan ikinci / üçüncü / dördüncü / son cümlesi aşağıdakilerden hangisi olur?

3. I. Ayrıca yazarın bu dönemde çocuk olması gözlemlerine katkı sağlar.
- II. Küçüklüğünde konak hayatını gören Samiha Ayverdi, kadın olması itibarıyla konağın harem kısmında yaşayanları/yaşananları doğal hâlleriyle tanıma fırsatı bulur.
- III. Çünkü Samiha Ayverdi'ye çocuk nazarıyla bakan hanımlar, onun yanında sırlarını çok rahat bir şekilde ortaya dökerler.
- IV. Böylece Ayverdi, bir bakıma konağın gerçek hâkimi olan bu hanımların hayallerini, dertlerini, iyi ve kötü yönlerini öğrenir.
- V. Ayverdi, eserlerinde hanımların yaşadıkları zengin hayatın yanında, konakların çöküşüne geçmesiyle birlikte çektikleri sefaletten bahseder.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü cümle olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Bunun önüne geçmek için içimize sinmeyen bir çalışmayı yayınevine göndermek yerine bir özeleştiriden sonra derhal imha etmeyi alışkanlık hâline getirirsek başarılı sanat eserlerinin ortaya çıkma imkânı bulacağını düşünüyorum.
- II. Bu benim hatamdı.
- III. Bir iki başarısız roman denemem yayınevlerince kabul görmedi.
- IV. Hiç üzülmedim ve umutsuzluğa kapılmadım.
- V. Zaten böyle olacağını tahmin etmiştim.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir bütün oluşturulduğunda son cümle aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Bu ilk roman denemesi, yazdığım diğer romanlarım için bir merhale oldu.
- II. Yine de bir şeyler yazabilecek yeteneğe yatkın bulunduğumu düşünerek eli yüzü düzgün ilk romanımı kaleme aldım.
- III. Bu roman denemelerinin hiçbirini beğenmeyerek hepsini imha ettim.
- IV. Hikâye çalışmalarımın yanı sıra birkaç roman denemem de oldu.
- V. Öncekilerde yaptığım hataların farkındalıktan hareketle kaleme aldığım bu ilk romanım yayınevi tarafından çok beğenildi.

Numaralandırılmış cümlelerle anlamlı bir bütün oluşturulduğunda sondan ikinci cümle aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Başlangıçta yazar olmayı aklımın ucundan bile geçirmemişim.
- II. Tahsilimi yarıda bıraktığım için kültürel birikimim de yoktu.
- III. Herhangi bir edebî değeri olmamasına rağmen bu hikâyeler Türk Edebiyatı dergisinde yer buldu.
- IV. Yazı hayatına doksanlı yılların başlarında basit hikâyeler kaleme alarak başladım.
- V. Derhal kolları sıvadım ve peş peşe akademik yayınları yutmaya başladım.
- VI. Hikâyelerin Türk Edebiyatı dergisinde kabul edildiğini görünce şaşırıldım.

Numaralanmış cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I, IV, V, VI, II, III B) IV, III, II, VI, V, I
C) IV, III, I, II, VI, V D) IV, III, VI, V, II, I
E) I, V, IV, VI, III, II

8.BÖLÜM

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Paragrafta Ana Düşünceye Yönelik Sorular:

- Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu paragrafta vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada savunulan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

PARÇADA ASIL ANLATILMAK İSTENEN DÜŞÜNCEYİ NASIL BULURUZ?

Parçada her cümle tek bir düşünceyi destekler. Biz onlara bakarak o “ana düşünce”yi belirlemeliyiz.

Mayalar yaşadıkları süre boyunca Orta Amerika’da dünyanın geri kalanından çok ileri bir medeniyet kurdular. 200 yıl süren ciddi arkeolojik incelemenin ardından anlıyoruz ki Mayalar sanat ve mimarlık alanında oldukça gelişmiş durumdaydılar. Piramit ve tapınaklarını gezegenlerin konumuna, matematik ve astronomi bilgilerine dayanarak inşa ettiler. Yazı yazmak içinse Maya hiyeroglifleri olarak da bilinen Mezoamerika alfabesini kullandılar. Bölgedeki tropik ormanın derinliklerinde de hâlâ keşfedilmemiş yerler olduğu tahmin ediliyor.

Bu parçanın tüm cümleleri “Mayalar ileri bir medeniyet kurmuşlardır.” yargısını destekler niteliktedir. O hâlde bu parçanın ana düşüncesi “Mayalar ileri bir medeniyet kurmuşlardır.” yargısıdır.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Gençlerin bir hevesle birçok işe el atmaları güçlüklerle yol açabilir. Bu hareketleri umulmadık güçlüklerle yol açınca gençler aşırı yöntemlere başvururlar; işledikleri bütün yanlışları bir kat daha artıran şey de yarıldıklarını kabule yanaşmayıp diretmeleri, ne duran ne de dönen, dikbaşı bir ata benzemeleridir. Yaşlılar ise hep eksiklikler bulur, uzun uzun danışır, serüvene yanaşmaz, çabuk pişman olur, bir işi pek seyrek olarak sona erdirir, orta düzeydeki başarılarla yetinirler. Yaşlılarla gençlerden bir arada yararlanmak en yerinde iş olur, böylece bu iki çağın da karşılıklı iyi yönleri eksik yönleri giderir, gelecek için daha iyi olur bu çünkü yaşlılar iş başındayken gençler onlardan çok şey öğrenebilir. Üstelik, dışardan bakılınca da böylesi daha iyi karşılanır çünkü yaşlılar yetkinin tadını çıkarır, gençler de sevilmenin, beğenilmenin.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençlerin düşünmeden yaptıkları işler problemlere sebep olabilir.
- B) Problemlerle karşılaşan gençler aşırı tepki verirler.
- C) Gençler hatalarını asla kabul etmezler.
- D) Yaşlılar, çok düşünüp az hata yaparlar.
- E) Yaşlıların ve gençlerin birbirini tamamlayan yönlerinden yararlanmak gerekir.

Çözüm

Parçada yer alan "Yaşlılarla gençlerden bir arada yararlanmak en yerinde iş olur, böylece bu iki çağın da karşılıklı iyi yönleri eksik yönleri giderir, gelecek için daha iyi olur bu çünkü yaşlılar iş başındayken gençler onlardan çok şey öğrenebilir." cümlesi ana düşünceyi ifade eden bir cümledir. Bu cümleye anlamca en yakın olan cümle E şıkında yer alan "Yaşlıların ve gençlerin birbirini tamamlayan yönlerinden yararlanmak gerekir." cümlesidir.

1. Genç insanlar yargı yürütmekten çok uygulamaya, kalıplaşmış işlerden çok yeniliklere yatkındırlar. Yaşlılığın verdiği olgunluk, geçmiş deneyimlerinin alanına giren işlerde insana yol gösterebilir ama yeni durumlar karşısında şaşırır. Gençlerin yanlışları işleri altüst eder ama yaşlıların işlediği yanlışlar, işleri biraz geri koyar, verimi biraz düşürür. Gençler, işlerini çekip çevirirken altından kalkabileceklerinden daha çok şeye el atarlar; işleri yoluna koyacaklarına, daha çok karıştırırlar: eldeki araçlarla yolları düşünmeden hemen sonuca koşarlar; rastgele öğrendikleri birkaç ilkeye saçma bir bağlılık gösterir, yenilik yapmaktan hiç çekinmezler.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gençler, yaşlılara göre yeniliklere daha açıktır.
- B) Yaşlılar karar verirken daha çok düşünürler.
- C) Gençler, karar verirken yaşlılara göre acele ettiklerinden çok hata yaparlar.
- D) Gençlerin yanlışları, karar verirken her şeyi alt üst eder.
- E) Gençler, ilkelere bağlılık konusunda yaşlılara göre daha sadıktır.

2. Yapmaya alıştırdığımız işlerden binde biri bile kendimizle alakalı değil. Bakarsınız bir adam canını dişine takmış, kurşun yağmuru altında, yıkık bir kale duvarına tırmanıyor tüm gücüyle: Tüm bunları kendileri için mi yapıyorlar? Uğrunda ölecekleri ve hiç görmedikleri insan belki o esnada keyif sürmektedir. Bakarsınız bir başkası, yorgun, perişan bir hâlde kitaplıktan çıkıyor gece yarısından sonra: Bunca kitabı daha iyi, daha akıllı bir insan olmak için mi okumaya çalıştı zannediyorsunuz? Hadi canım sen de! Kim seve seve feda etmiyor sağlığını, canını şan şöhet için? Oysa kalp bir parçadan başka nedir ki? Kendi ölümümüzden korkmakla yetinmeyiz; ailemizin, çoluk çocuğumuzun ölümünden de korkmak zorundayız. Kendi dertlerimiz yetmiyormuş gibi arkadaşlarımızın işleriyle de kendimizi bunaltırız. Vah, vah! Nasıl olur da insan bir şeyi kendinden daha çok sevmeye kalkar?

Bu parçada yazar, aşağıdakilerden hangisini eleştirmektedir?

- A) İnsanın kendisi için yaşamasını
- B) İnsanın hep başkaları için yaşamasını
- C) İnsanın kendine vakit ayırmamasını
- D) İnsanın yakınındakileri kaybetme korkusu içinde oluşunu
- E) İnsanın kendi kendisiyle olamayışını

3. “Kendin gibi ol.” öğüdü çok manasızdır çünkü kim, öğütlediği kişinin kendi olma hâlini bilebilir ki? Doğrusu, “Kendini bil.” demeliyiz. Ayrıca, kişi her zaman kendidir zaten; kimi kendini bilir, kimi de bilmez fakat hep kendi gibidir. Çünkü herkes kusurları ve hikmetleriyle kendine mahsus, biriktir. Herkes bilinci kadar kendisidir; kişi sadece kendini bilmiş bilinciyle kendisi olma gerçekliğini yapabilir. Bu yüzden de herkesin kendi sadece kendini bilmiş bilincinin gerçekliği kadardır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişi kendisi olduğunda kendisini bilmeye başlar.
B) Kişi kendisini bildiğinin şuuruna vardığı zaman kendisi olabilir.
C) Hiç kimsenin birilerine “Kendin ol.” deme hakkı yoktur.
D) “Kendin ol.” sözünü söyleyen kişi, birilerini kendi bilincindeki kalıba koymak istemektedir.
E) Başkalarının “Kendin ol.” demesiyle kişi kendi olmaz.

4. Nerede durursanız durun, hayatın size taşıdıklarıyla yaşadığınızda biçimleneduranlar önünüze ışık düşürür her daim. Belki de deneyim dediğimiz şey de buradan akıp gelenlerle oluşur benliğimizde. Bizi biçimleyen de biraz bunlar değil midir? Ama bilgi, hele hele bilimsel bilgi en temel koşuldur yaşamının, öğrenmenin. Bu, bir yolda giderken başka bir yöne dönüp gideceğinizden vazgeçmek gibi değildir. Her yeni, size bir şey katar. Ama her vazgeçiş de yeni bir şey öğrettiği kadar sizi eksiltir de.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyimlerimiz hayatın zorluklarına direnmemizi sağlar.
B) Bilimsel bilgi, hayatın temel şartıdır.
C) Deneyimler karşılaşılan sıkıntılarla oluşan kazanımlardır.
D) Hayatta her vazgeçiş bile bir deneyim ve öğrenme sonucudur.
E) İnsan, deneyimleriyle ve bilgiyle hayatına yeni şeyler katar.

5. Kimi zaman ölüm ve zamanla ilgili algılarımız gerçeklik boyutunu aşar. Bazen de yanılısma gerçeğin ta kendisidir. Son cümleyi tersten okuduğumuzda yanılısmanın gerçek olduğunu söylemiş oluruz. Gerçeklik yanılısma ise yanılısma da gerçekliktir ve bu çift kutuplu önerme bize, her şeyin bir “kurgu”, bir “oyun” olabileceğini duyurur. “Dünya yaşamı bir oyun, bir oyalanmadır.” biçimindeki ilahi haberi doğrudan böyle okumak da mümkündür. Bütün bunlar, bu olup bitenler, bir oyundur, bir yanılısamadır, bir gerçeklik efektidir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeklik algısı insanın ancak duyumsadığı kadardır.
B) İnsan var olan bir nesneyi yanlış algılayabilir.
C) Bu dünya hayatı, gerçeğin yanılısması olan bir kurmacadan ibarettir.
D) İçinde bulunduğumuz durum zamanın farklı algılanmasına sebep olabilir.
E) Kurgu, bir gerçeğin hayal gücüyle yansıtılmasıdır.

6. Kalbimiz sonsuz bir bencillik ve duyarsızlık ülkesi. Sınırlarını ha bire daralttığımız o küçücük dünyamızda, mutlu ve huzurlu yaşayıp gitmekten öte bir dileğimiz yok aslında. Yeryüzünde bize küçük bir cennet bahşedilsin istiyoruz. Anlattığımız ve dinlediğimiz, yalnız kendi hikâyemiz. Başkalarının hikâyesine karışmaktan, başka acılarla karşılaşmaktan kaçınıyoruz. Yok yok, kaçmıyoruz; kulaklarımızı tıkıyoruz başkalarının acıları, çığlıkları karşısında. Gözlerimizi çeviriyoruz onları görünce, yolumuzu değiştiriyoruz. Kişisel cennetimizin havasını bozacak, kendi hikâyemizin akışını etkileyecek hiçbir görüntü, hiçbir haber, dert giremiyor kalbimizin sürgülü kapısından.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın bu dünyadan istediği mutlu ve huzurlu bir yaşamdır.
B) Herkesin kendi hikâyesini anlatmayı sever.
C) Kalbimiz biraz duygusuz olduğu kadar aynı zamanda bencildir.
D) Kendi acılarımızdan başkalarının acılarına karışmak istemeyiz.
E) Başkalarının dertlerini görmezlikten gelip kalbimizin kapısını sürgülüyoruz.

9.BÖLÜM

METNE ÖZGÜ SORULAR

Paragrafta Metne Özgü Sorular

- Bu parçada “- - - -” ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?/söylenemez?
- Bu parçada “- - - -” ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?
- Bu parçada “- - - -” ile ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada yazarın “- - - -”le ilgili olarak vurgulamak istediğı özellik aşağıdakilerden hangisidir?

METNE ÖZGÜ SORULAR

METNE ÖZGÜ SORU KÖKÜ İÇEREN VE ANA DÜŞÜNCEYİ SORAN SORULARDA NEYE DİKKAT EDİLMELİDİR?

Soru kökünde soru hâline getirilmiş, cevabı istenen ince noktaya dikkat edilmelidir.

Aşağıdaki parçada sözü edilen kişinin orman yolculuğuyla ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

Sağında ve solunda uzanan ağaçların arasında bir patika şehirden uzağa sürüklüyordu onu. İllik hava, gözlerini kapatıp huzuru dinlemesini söyleyen bir rüzgâr fısıldıyordu kulağına. Yol-
da olmaya alışarak tatlı yorgunluk uyarıları veren bacakları, ormana uyacak bir hızla hareket ediyordu. Her şey ormanın ritmindeydi. Adımları, patikayla beraber sağa kıvrıldı. Asırlık bir gürgenin dibinden sincap çıtırtıları, etrafta kuşların yakışıklı sesleri... Hepsi onu kucaklayarak sakinliğe davet ediyordu. Üstü başı bu yolculuğa pek de uygun değildi. "Kendimi iyi hissetmiyorum." diyerek terk ettiği ofiste giydiği gömlek ve boynundaki gevşemiş kravat bile bu güzelliği bozuyordu. Doğa ondan alınanları, ona hediye ediyordu...

Parça boyunca söz konusu kişinin kendini iyi hissetmediği şehirden çıkıp ormanda huzuru, dinginliği, sakinliği yaşaması üzerinde özellikle durulmaktadır.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Yargıçlar görevlerinin hakkı söylemek olduğunu unutmamalıdır, hakkı vermek değil, yasaı yorumlamaktır; görevleri, yasa yapmak ya da yasa koymak değil. Yoksa yargıçlık yetkisi, Kutsal Kitap'ı sözüm ona açıklarken değiştiren, ona hiç içinde bulunmadık eklemeler yapan, eskiye bağlılık perdesi altında yenilikler ileri süren Katolik Kilisesi'nin yetkilerine döner. Bir yargıcın zeki olmaktan daha çok bilgili, alkış düşkünü değil saygıdeğer, kendine katı güvenli değil uyanık olması gerekir. En önemlisi de yargıcın kendine özgü başlıca erdeminin, doğruluk olmasıdır. "Lanet olsun," diyor yasa, "komşusunun sınırını değiştirene." Tek bir sınır taşı bile yerinden oynatan suçludur. Mal mülk davalarına bakarken doğru karar vermeyen yargıç da sınır taşı oynatmak suçunu işler. Doğruluktan uzak tek bir yargının yüzlerce yolsuz örnekten daha çok kötülüğü dokunur çünkü yolsuz örnekler derenin yatağına, haksız yargı da kaynağına atılmış bir zehirdir.

Bu parçada "yargıçlar"la ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Bilgili, saygıdeğer ve uyanık olması
- B) Yasaları oluşturmanın yargıçların görevi olduğu
- C) En önemli özelliğinin doğruluk olması
- D) Doğru karar vermeyen yargıcın yargıya zehir kattığı
- E) Görevlerinin hakkı söylemek ve yasaları uygulamak olduğu

Çözüm

Bu parçada,

"Yargıçlar ..., yasaı yorumlamaktır; görevleri, yasa yapmak ya da yasa koymak değil." cümlesi B seçeneğindeki "Yasaları oluşturmanın yargıçların görevi olduğu" ifadesi ile çelişir. Parçada böyle bir ifade yoktur.

1. Güzel bir evi kötü bir yere kuran kimse kendini hapse sokmuş olur. Kötü yer derken yalnız havası kötü yer değil düşündüğüm; havanın sık sık ansızın değişmeye uğradığı yerler de kötüdür; dört yanı yüksek tepelerle çevrili bir yamaç üzerine kurulmuş güzel konakların birçoğunda gördüğünüz gibi, güneşin sıcaklığı ortada toplanıp kalıyorsa, rüzgâr da körükten boşanırcasına esiyorsa, hava sıcakken bir bakarsınız ansızın soğuyuverir, sanki bir yerden başka bir yere gitmiş gibi olursunuz. Bir yeri kötü yapan, yalnız kötü hava değil; yollarının bozuk, alışveriş çevresinin olmayışı da kötü yapmaz yalnız. Momus'a sorsanız komşularının kötü oluşudur evleri kötü yapan.

Bu parçaya göre evlerle ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evler dışardan güzel görünsün diye yapılmaz, yaşanmak için yapılır.
- B) Güzel evlerin, şartları kötü bir yere kurulması evi kötü yapar.
- C) Güzel bir evin en önemli şartı iyi bir komşuya sahip olmaktır.
- D) Havası sık sık değişen yerlere ev yapılamamalıdır.
- E) Yolları yapılı, alışveriş yerlerine yakın yerler tercih edilmelidir.

2. Sessiz kalmak, her şeyi tam olarak açıklamaz görünen açık bir yaklaşım. Sessizlik, sessizlikle neler yapılabileceğini gösteren bir deneyim. Sessiz düşünceler buna iyi bir örnek oluşturur. Neyin, nasıl çözüleceğini konuşmak, o konuda görüşü yoktur sonucunu vermez. Kuşları, ağaçları, çiçekleri düşündüğümüzde onları anlatmak zorunluluğumuz mu vardır? Yaşamımızdaki güzellikleri yaşamak düşüncesi yüreğimizde, aklımızdadır. Konuşulmaması, konuşulması kadar doğaldır.

Bu parçada "sessiz kalmak"la ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Her şeyi açıklamaya yeten bir yaklaşımdır.
- B) Herhangi bir konuda fakersizlik değildir.
- C) Konuşmak kadar doğaldır.
- D) Herhangi bir olaya gösterilen bir tepkidir.
- E) Hayatımızdaki güzellikleri yüreğimizde yaşamaktır.

10. BÖLÜM

SORUNUN CEVABI OLAN PARAGRAFLAR

Sorunun Cevabı Olan Paragraflarla İlgili Sorular:

- Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak düzenlenmiştir?
- Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?
- Yukarıdaki sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?
- Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

SORUNUN CEVABI OLAN PARAGRAF

BİR PARÇANIN, HANGİ SORUNUN CEVABI OLDUĞUNU NASIL BULURUZ?

Öncelikle o parçanın ana düşüncesi bulunur, ardından bu ana düşünce soru hâline getirilir.

Bu parçanın hangi soruya karşılık olarak söylendiğini bulmak istiyoruz.

Tabii böyle olacak. Biz hepimiz gerçekçi yazarlarız. Gerçekçi yazar; gördüklerini, yaşadıklarını, iyi bildiklerini bir de bildiklerine dayanarak tasarladıklarını yani onlardan meydana getirdiği kompozisyonları yazar. Orhan Kemal, köy romanı yazarken köyünde köylüyü pek tabii yazamaz. Çünkü kendi şehirde yaşıyor. Metodu gerçekçilik olduğu için, şehirdeki köylüyü tanımış. Köydeki köylüyü yazmaya kalksa başarılı olabilir mi? Ben şüpheliyim.

Öncelikle ana düşüncesini bulalım.

Bu parçanın ana düşüncesi şudur: "Sanatçı, ancak iyi tanıdığı insanları ve içinde yaşadığı çevreyi başarıyla anlatabilir."

Şimdi de ana düşünceyi soru şekline çevirelim ve parçanın sorusunu bulalım.

"Sanatçı, yakından tanımadığı kişi ve çevreyi başarıyla işleyebilir mi?"

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Cemal Süreya şiir üzerine birçok değerlendirmelerde bulunmasına rağmen genel bir şiir tarifi yapmamıştır. Başka şairler tarafından yapılan tanımlamaları değerlendirir. Süreya'ya göre her şiir tanımının, bakış açısına bağlı bir doğruluğu vardır. Şiire bakışlar farklı farklı olsa da Süreya her anını şiirle yaşayan, ince eleyip sık dokuyan ve az üreten bir şair. Düşüncesinde öne çıkardığı özellik, şiir eyleminin odağında insanın olmasıdır. Ona göre şiir, hayattır. Hayatın özüdür. Hayatın her şeyidir. Şiirle ilgilenen herkes, başta şair, hayatı her şeyden çok tanımalı ve bilmelidir.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisinin karşılığı olabilir?

- A) Cemal Süreya'nın şiirlerinin konusu nedir?
- B) Cemal Süreya nasıl bir şiir anlayışına sahiptir?
- C) Cemal Süreya'nın şiirlerini beğeniyor musunuz?
- D) Cemal Süreya niçin şiir yazmıştır?
- E) Cemal Süreya'nın şiirlerinde biçim önemli midir?

Çözüm

Paragrafta soru bulma ile ilgili dikkat etmemiz gereken, parçada ne anlatıldığıdır. Anlatılanı soru hâline getirdiğimiz zaman cevabı bulabiliriz.

Bu parçada Cemal Süreya'nın şiir anlayışı anlatılmış, Bu yüzden B seçeneğinde yer alan "Cemal Süreya nasıl bir şiir anlayışına sahiptir?" sorusu doğru cevaptır.

1. Başkaları insanoğlunu yetiştiredursun ben bizzat onu anlatıyorum. Kendimde, yetişmiş bir örneğini gösteriyorum. Şunu söyleyeyim ki söylediklerim gerçeğe hiç de aykırı değildir. Dünya durmayan bir salıncaktır. Konumu (kendimi) hep aynı hâlde bulmam mümkün değil. Onu belli bir noktada, canımın istediği bir andaki hâliyle alıyorum. Benim yaptığım, sürekli değişen ve birbirine benzemeyen hadiseleri yazıya aktarmaktır. Fakat Demades'in söylediği gibi doğrudan asla şaşmıyorum. Anlattığım hayat sade ve gösterişsiz. Bütün ahlak felsefesi basit bir hayata da girebilir. İyi bir okuyucu çoğu defa başkasının yazdıklarında yazarın düşünmediği güzellikler keşfeder. Başkalarının bilgisiyle bilgin olabilesek bile ancak kendi aklımızla akıllı olabiliriz.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Yazdıklarınızın gerçek hayattan mı alıyorsunuz?
- B) Yazı hayatına nasıl başladınız?
- C) Niçin deneme yazıyorsunuz?
- D) Başka türlerde de yazmayı düşünüyor musunuz?
- E) Denemelerinizde neyi anlatıyorsunuz?

2. Kitap kendisi dayatıyor. Ortalama yılda 150 öykü kitabı yayımlanıyor. Bu kitapları bir şekilde ediniyorsunuz. Ancak öyle kitaplar vardır ki kapağını açıp ilk paragrafını okuduğunuz takdirde o eser size 'beni anlamaya çalış' komutu verir. Siz bunu anlamaya çalıştıkça da bu faaliyeti başkalarıyla paylaşmak bir zaruret hâline geliyor. Onun için diyorum ki ben kitap okumuyorum, yazar okuyorum. Yazarlar buna göre seçkinleşiyor, buna göre farklılaşıyor. Elbette ki 150 kitabın tamamını anlamaya çalışmanız ve dışlaştırmaya çabalamanız mümkün olmuyor. Onun için de seçmeyi doğal olarak siz kendi edebî ölçütlerinize, edebî zevklerinize göre ya da eleştirinin gerektirdiği ölçülere göre yapıyorsunuz. 150 kitaptan da taş çatlasa 5 ya da 10 tanesi öne çıkıyor.

Bu parçada söylenenler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiştir?

- A) Yılda kaç öykü yayımlanıyor?
- B) Yayımlanan her kitabı inceliyor musunuz?
- C) Eleştirirken en belirgin ölçütleriniz nedir?
- D) Eleştirmenlerin farklı kılan tavırları nedir?
- E) Eleştireceğiniz kitabı neye göre seçiyorsunuz?

3. Şairlerimizin eserleri önce dergilerde basılmış, sonra kitaplaştırılmıştır. Ahmet Hamdi Tanpınar 60 yaşındayken, Ahmet Muhip Dıranas 65 yaşındayken şiir kitapları basılmıştır. Yahya Kemal, Cenap Şahabettin, Kemalettin Kamu, Mustafa Seyit Sütüven gibi birçok şairimizin şiirleri ölümlerinden sonra kitap hâline getirilebilmiştir. Buradan hareketle edebiyatımızın başat faktörünün kitaplar değil dergiler olduğunu vurgulayabiliriz.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Edebiyatımıza öncelikli olarak katkıyı dergiler mi kitaplar mı sağlıyor?
- B) Niçin sanatçıların ölümünden sonra eserleri kitaplaştırılıyor?
- C) Edebiyatçılarımızın hayattayken değeri neden bilinmiyor olabilir?
- D) Sanatçılarımızın ölümünden sonra eserlerinin kitaplaştırılmasının sebebi nedir?
- E) Edebiyatımızda dergilerin önemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

4. Şiir yazılarımızdaki yargılarımız eleştirmenler tarafından kullanıldı, kullanıldı ama eş anlamda kullanılmadı. Sözgelimi ben "Mısra işlevini yitirdi." dediğim zaman, o gün yazdığım şiire göre, o gün ele aldığım, ürettiğim, türettiğim şiire göre böyle bir çıkış yaptığımı sanıyorum. Gerçi bu çıkış orada bitmiş değil, son yazdığım kitaplarda da "Mısra işlevini yitirdi." yargısında direniyorum. Ama çıkışım yanlış anlaşıldı. Mısra işlevini yitirdi, öyleyse, mısra şiirin en küçük birimi olduğuna göre, şiir de işlevini yitirdi gibi kolay yargılara varıldı. Ülkemizde yazıların karşılığı çoğu zaman böyle alınıyor.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Ülkemizde gerçek eleştirinin yapıldığını söyleyebilir miyiz?
- B) Şiir yazılarınızda kullandığınız yargılar doğru karşılık buluyor mu?
- C) Neden şiir yazıları yazmıyorsunuz artık?
- D) Size ait yargıları eleştirmenlerin kullanması hakkında ne düşünüyorsunuz?
- E) "Mısra işlevini yitirdi." sözünden ne anlamalısınız?

5. Var tabii. Eleştirel bakmak hayata karşı bir duruş yöntemi zaten. Yetiştirdiğimiz şartlarda bir düşüncenin savunusunu yapmak, bir tezi çürütmek üzere okurduk. Böyle bir okuma terbiyesi söz konusu olunca da böyle bir bakış kendiliğinden oluşuyor. Her kitabı okurken yazarla bir savaş hâlinde oldum. 'Okumak bir tür savaştır.' Peyami Safa da bunu böyle söyler. Gerçekten yazarla bir tür didişme içinde okuyorsunuz. Çünkü size sunduğu anlam dizgesi önemli. Sizin onu yorumlama biçiminiz önemli. Ve her şeyi siz belli bir anlamlandırma çabası içinde okuduğunuz zaman da eleştirel bakış doğal olarak ortaya çıkıyor.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Yazarlarla bir didişmeniz var mı?
- B) Eserlerinize yönelik haklı bulduğunuz bir eleştiri var mı?
- C) Hiç öz eleştiri yaptığınız bir eserinizi var mı?
- D) Eleştirel bakış mizacınızda mı var?
- E) Çok eleştirilen bir yanınız var mı?

6. İnsan kendi zamanının çocuğudur. Zaman biraz da kültürel eğilimi, hayata bakışı, eğitim biçimini belirler. Ben 80 kuşağına mensup bir insanım. Neticede 12 Eylül'de çıkan o çok dinamik ideolojik şartları, tartışmaları yaşayarak büyüdük. Daha sonra da 80 darbesiyle birlikte o geriye çekilme ve içe kapanmayı yaşadık. Öyle zannediyorum ki biz o zamanlar farkında olmadan diyalektik düşünme biçimiyle beraber yetiştirildik. O düşünme tarzından eleştiri benim üstesinden geleceğim bir alan olarak görülmüş olmalı ki doğal olarak eleştiriye yöneldim.

Bu parçada söylenenler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak verilmiş olabilir?

- A) Edebiyatımızda eleştiriyi nasıl değerlendiriyorsunuz?
- B) Eleştiride özellikle dikkat ettiğiniz hususlar nedir?
- C) Eleştiriyi niçin seçtiniz?
- D) Eleştiri türünün gelişimiyle ilgili ne düşünüyorsunuz?
- E) Size yapılan eleştiriler hakkında ne düşünüyorsunuz?

11. BÖLÜM

YAZARIN KARAKTER ÖZELLİKLERİ

Paragrafta Yazarın Karakter Özelliklerine Yönelik Sorular:

- Bu parçada tanıtılan yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- Parçada böyle tanıtılan biri aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?
- Parçada sözü edilen kişinin en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu sözleri söyleyen bir yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- Bu metinde sözü edilen kişilerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

YAZARIN KARAKTER ÖZELLİKLERİ

YAZARIN KARAKTER ÖZELLİKLERİ PARÇADAN NASIL BULUNUR?

Her yazı, yazarının bir parçasıdır ve yazarın karakterinden izler taşır. Sözlerin altında karakterin izlerinin nasıl bulunduğunu görmek için aşağıdaki örneği inceleyiniz.

Eserini ne kadar zamanda yazdığı konusunda düşünmeyen bir kişiliktir.

Birçok işi birlikte götüren bir özelliğe sahiptir.

Toplam ne kadar zaman içinde yazdığımı bilmiyorum. Doğrusu buna hiç kafa yormadım. Parçaları yavaş yavaş toplamaya başladım, yazdıkça geliştirdim. Şimdi, sen sorunca fark ettim ben de. Evet, ben bu romanı bir yıl içinde yazdım. Üstelik bir yığın işin arasında yazıldı. “Bit Palas”ın böyle bir özelliği var zaten: Sürekli başka bir yığın meşgale içindeyken yazıldı bu roman. Bunun bir nedeni, ben böyle olduğum için, bir nedeni de hayat bana bunları dayattığı için. “Bit Palas”, fazlasıyla hayatın içinde yazıldı. Yaşamdan soyutlanarak, bir yere kapanarak yazılmadı. Eğer birkaç güçlü noktası varsa bunlardan biri budur.

“Bit Palas”ın karmaşık içinde yazılmasını bir kazanç olarak görmektedir.

Yaşamın insanı birçok iş yapmaya ittiğini düşünmektedir.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Beni hep şanslı yaver gitmiş biri olarak övmüşlerdir. Oysa yetmiş beş yaşında diyebilirim ki dört haftalık tam dört başı mamur bir şekilde dinlenemedim. Hayatımda çaba ve işten başka bir şey olmadı. Durmadan yeni baştan yontulan bir kaya parçasının ebedî yuvarlanması oldum. Dolayısıyla şans dedikleri benim çalışmalarımın elde ettiğim başarılarıdır. Hayatımda şansa yer yoktur. Her zaman çalışarak, yılmadan, zorluklarla mücadele ederek başarıya ulaşmak her insan için geçerlidir.

Bu sözleri söyleyen kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mücadeleci
B) Azimli
C) Talihli
D) Sabırlı
E) Çalışkan

Çözüm

Bu parçada yazar dinlenmeden çalıştığını ifade ediyor. Bu, çalışkanlığı ifade eder. Parçada yer alan "Her zaman çalışarak, yılmadan, zorluklarla mücadele ederek başarıya ulaşmak ..." ifadesinde azimli, sabırlı, mücadeleci bir insan özelliği belirtiliyor. "Hayatımızda şansa yer yoktur." cümlesi talihli olmadığını belirtiyor. C seçeneğinde yer alan "Talihli" ifadesi bu yazar için söylenemez.

1. Bir bahçe; en katıksız, insanca kıvançların kaynağıdır. İnsan ruhunu en güzel o yeniler; onsuз konaklar, saraylar kupkuru birer el ustalığı olarak kalır. İnsanların, zamanla incelik uygarlaştıkça, güzel bahçelerden daha çok, görkemli yapılar kurmayı öğrendikleri göze çarpıyor. Bahçecilik daha yüksek bir ilerleme basamağı bana göre. Bence çok büyük, güzel bir bahçe düzenlerken göz önüne alınması gereken nokta, yılın her ayı için ayrı bir yer hazırlamak, mevsimine göre en güzel şeyleri dikmektir. Aralık, ocak aylarıyla kışın ikinci yarısı için kış boyunca yeşil kalacak şeyler seçilmelidir: dikenli defne, sarmaşık, defne, ardıç, servi...

Bu parçada bunları söyleyen yazardan aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Bahçeye her türlü çiçek veya ağaç her mevsim dikilebilir.
B) Her ay için farklı bitkiler dikmek için seçilebilir.
C) Bahçecilik insanın ruhunu dinlendirir.
D) Çok büyük yapılar yerine bahçeli yerde oturmak gerekir.
E) Bahçecilik insanı mutlu eden bir uğraştır.

2. Ne güzel söyler Aisopos: "Sineğin biri araba tekerleğinin dingiline konmuş, amma da tozuttum ha! demiş."Böbürlenen insanlar da ancak şöyle bir ucundan tutmuş oldukları ya da daha büyük bir gücün başardığı işleri kendileri gerçekleştirmiş gibi davranırlar. Böbürlenen kişi başkalarıyla çatışmak zorundadır çünkü bütün böbürlenmesi kendisini onlarla karşılaştırmasına dayanır. Atıp tutmalarını haklı gösterebilmek için arsızlığı da ele alması gerekir. Böylelerinin ağız da sıkı olmadığından doğru dürüst bir iş çıkaramazlar, Fransız atasözünün dediği gibi "Çok partirder, az yemiş verirler." Bununla birlikte, bu niteliğin politik ilişkilerde pek işe yaradığı da su götürmez bir gerçektir. Birinin büyük adam olduğu, erdemli adam olduğu yolunda söylentiler çıkararak ona ün kazandırmakta, bunlar iyi çığırkanlık yaparlar.

Bu parçada bunları söyleyen birinden aşağıdakilerden hangisini yapması beklenemez?

- A) Kendisiyle sürekli övünmesi
B) Kendini başkalarıyla karşılaştırmaması
C) Arsız biri olmaması
D) Az konuşup çok iş yapması
E) Başkasının yaptığı işten kendine çıkar sağlamaması

3. Celal Bey'in geleceği günler, yaşlı, genç tüm ev halkınca bir sevinç arefesi yaşanırdı. Çünkü Celal Bey çok iyi bir konuşmacı idi. Zeki idi. Her konuya kolayca girer çıkardı. Yaygın bir kültürü her çeşit insanı kavrayacak bir sunuş tarzı vardı. Bir indirgeme ustası idi. En soyut konuları çok çarpıcı somut örneklerle herkesin anlayacağı bir yalınlığa getirirdi. En belirgin özelliği bir içtenliği, ikincisi neşe ve sağlık taşıyan ışınımı idi. Güç beğenen Ahmet Haşim'e bile, "Celal'i dinlemek zevklerin en tatlısı ve hazların en mutenasıdır." dedirten de buydu.

Bu parçada sözü edilen kişi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çok iyi bir konuşmacıdır.
B) Kültürlü ve zeki biridir.
C) Neşeli ve samimidir.
D) Zor beğenen, seçici biridir.
E) Zevkle dinlenen biridir.

4. Neşet Ertaş, aşk acısı da çekmiştir, hapis de yatmıştır. Sanki herkesin derdinden bir parça yaşamak ve böylece herkesin kalbine dokunmak, kaderinde vardır. Yaşar Kemal'in "Bozkırın Tezenesi" dediği Neşet Ertaş, henüz kıymetinin anlaşılmadığı zamanlarda sadece bozkır çocuklarının gönül telini titretiyordu bozlaklarıyla. Fakat bugün tüm Türkiye'nin gönül teli onun türkülerıyla titriyor. Maşuğuna kavuşamayan âşıkklar da ana babasını yitirmiş evlatlar da geçim derdi çeken yoksullar da sıla hasreti çeken gurbetçiler de onun mızrabıyla efkârlanıyor. Abdallık geleneğinin son büyük temsilcisi Neşet Ertaş 2012'de aramızdan ayrılmış olmasına rağmen unutulmaz bozlaklarıyla aramızda dolaşmaya devam ediyor.

Bu parçada Neşet Ertaş ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Abdallık geleneğinin son büyük temsilcisi olduğu
B) Kıymetinin anlaşılmadığı dönemlerde bozkır insanını etkilediği
C) Pek çok insanın türkülerinden etkilendiği ve kendini bulduğu
D) Unutulmayan bozlaklarıyla aramızda yaşamaya devam ettiği
E) Ününün duyulmasını herkesin derdini dile getirmesine bağladığı

5. Fethi Gemuhluoğlu; "İnsana dost olmak, fikre dost olmak, coğrafyaya dost olmak, tarihe dost olmak, kendi vücuduna dost olmak, komşuya dost olmak" gibi ifadelerle bütüncül bir dostluğu sürekli vurgulamış, şöhret, mal ve uyku dışında her şeyle ve herkesle dost olmanın gereği üzerinde ısrarla durmuştur. Birbirinden çok farklı çevrelerden çok sayıda insana hiçbir çıkar endişesi gözetmeden hizmet etmeyi ibadet kabul etmiş, toplumu hiçbir ayırım gözetmeksizin bir bütün olarak ele alan hoşgörülü tutumuyla bu söylediklerinin nasıl yapılacağını da fiilen göstermiştir.

Bu parçada sözü edilen kişi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Genel bir dostluğu sürekli vurgulamıştır.
B) Yaptığı işlerde çıkar gözetmemiştir.
C) Şöhret ve mal mülk hayatına girmemiştir.
D) Farklı çevrelerden çok sayıda insana hizmet etmiştir.
E) Ayırım gözetmeyip hoşgörülü bir tutum sergilemiştir.

6. Mevlâna'nın nehir gibi coşkunun, bereketli, feyizli ve şairane ifadelerinde insan, toplum, varlıklar, kâinat canlanmakta, âdeta bir renk ve ses cümbüşüne dönmektedir. Her şey ve herkes hem kendi içinde hem birbirleriyle hem de diğer bütün varlıklarla çok yönlü ilişkili ve bağlantılı olup özel bir alan, anlam ve görev içindedir. Böylece âlem Allah'ın sıfat ve özelliklerini çok açık bir şekilde gösteren muhteşem bir sanat eseri, derin manalar yüklü bir kitap hâline dönüşmektedir. En küçükten en büyüğe kadar tüm varlıklar hayranlık uyandırıcı bir uyum içinde hareket etmekte, bizi kuşatmakta ve mest etmektedir. Bu itibarla Hz. Mevlâna her şeye hatta tabiata çıkarıcı bir gözle bakan modern zihniyeti temelinden değiştiren, hayatın her safhasına derin ve bütüncül bir gözle bakmamızı sağlayan yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Bu parçada göre Mevlana'nın düşünce ve bakış açısıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her şey birbirleriyle ve bütün varlıklarla çok yönlü ilişkili ve bağlantılıdır.
B) Yaratılmış olan her şeyin bir anlamı ve görevi vardır.
C) Tüm varlıklar hayranlık uyandırıcı bir uyum içinde hareket etmektedir.
D) Toplumların ve insanların çıkar ilişkileri, hayranlık uyandırmakta ve uyumu bozmaktadır.
E) Âlem, Allah'ın sıfat ve özelliklerini çok açık bir şekilde gösteren muhteşem bir sanat eseridir.

12.BÖLÜM

PARAGRAFTA KONU

Paragrafta Konuya Yönelik Sorular:

- Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçanın bütününde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmiştir?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmektedir?

PARAGRAFTA KONU

PARÇANIN KONUSU NASIL BULUNUR?

Parça boyunca ne üzerine söz söyleniyorsa konu, odur. Konu, yargı bildirmez.

Parça boyunca ne üzerine söz söylenildiğini bulunuz?

Bolu Yedigöller, büyük kentlere yakın olduğundan lojistik avantaj sağlar. Bölgede alternatif kamp yerleri fazla olduğundan çocukların yaşına göre seçim yapılabilir. Vadide göllerin kenarında güzel kamp alanları var. Çocuklarınızın sabah kuş sesleri ile uyanmasını istiyorsanız bundan güzel bir ortam bulamazsınız. Ayrıca onlara göstereceğiniz o kadar çok çiçek, hayvan, mantar ve ağaç var ki bir hafta sonu anlatmakla bitmez. Yedigöller'in en büyük özelliği muhteşem ışık oyunları. Göllerde meydana gelen yansımalar çocukların çok ilgisini çeker. Bu yansımalar üzerine soracakları sorulara yanıt vermek için şimdiden iyice çalışmaya başlayın.

Parça boyunca "Bolu Yedigöller'in gezgin çocuklara uygunluğu" üzerine söz söylenmektedir.

Bu parçanın konusu şudur:

"Bolu Yedigöller'in gezgin çocuklara uygunluğu"

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

Öfke farklı nedenlerle açıklanabilir. İlk neden, aşırı ölçüde alınan olmaktadır. Çünkü içermeyen bir kimse öfkelenmez; sinirli, güçsüz, darılgan kimseler sık sık öfkelenirler, sağlıklı yapıları umursamadığı bir sürü ufak tefek şey, onlara üzüntü olur. İkinci neden, gücendirici bir davranıştan ya da durumdan insanın aynı zamanda bir küçümseme anlamı çıkarmasıdır. Çünkü küçümseme, insanın öfkesini, gücendirici durumun kendisinden daha çok körükler. Dolayısıyla küçümsemenin neden çıktığını sezebilen kimselerin öfkesi daha bir alevlenir. Son olarak, bir kimsenin onurunu zedelenmiş duyması da öfkeyi azdıran büyüyen bir şeydir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Öfkenin farklı sebeplerle ortaya çıktığına
- B) Öfkenin, sahibine zarar verdiğine
- C) Öfkenin temelinde güçsüzlük olduğuna
- D) Darılgan insanların çabuk öfkelenmesine
- E) Onur kırılığının öfkeyi artırdığına

Çözüm

Bu parçada yazar, öfkenin nedenlerini anlatmış. Yazar neyi anlatmışsa konu, odur.

Bu yüzden sorunun cevabı A seçeneğinde yer alan "Öfkenin farklı sebeplerle ortaya çıktığına" ifadesidir.

1. Çiçeklerden havaya dağılarak tatlı bir ezgi gibi, esintiyle bir yaklaşan, bir uzaklaşan koku, bir çiçeği koparıp elinize almaktan çok daha hoş bir duygu uyandıracığı için, en çok koku saçan çiçeklerle bitkilerin hangileri olduğunu bilmek size en büyük kıvancı sağlayacaktır. Bahçe düzenlerken de bu bilgi çok faydalı olacaktır. Koyu pembe güller ile kırmızı güller kolayca koku veren çiçekler değildir; gün olur bunların sıra sıra dizili olduğu bir bahçeden hem de daha sabah çiysi üzerlerindeyken geçersiniz de kokularından iz bile duyamazsınız. Defneler de büyüme sırasında koku vermezler, biberiye pek az verir, mercan-köşk de öyle.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmiştir?

- A) Çiçeklerden havaya dağılan kokuların insanı rahatlatmasından
- B) Bazı çiçeklerin koku vermediğinden
- C) Bahçeye koku veren çiçeklerin dikilmesi gerekliliğinden
- D) Koku vermeyen çiçeklerin ne olduğundan
- E) Çiçekleri koparmamanın gerekliliğinden

2. Doğu ile Batı kesin noktalarla belirlenmiş yönler olmadığından, savaşların da doğudan ya da batıdan geldiği kesin gözleme dayanılarak söylenemez. Oysa kuzey ile güney değişmez kesinlikte yönlerdir, en uzak güney ülkelerinden gelme ulusların kuzey ülkelere saldırdığı da hiç görülmemiş ya da pek seyrek görülmüş bir şeydir ama bunun tersi sık sık görülmüştür. Bundan da dünyanın kuzey kesiminin daha savaşçı bir bölge olduğu ortaya çıkar. Belki bu o yarım küredeki yıldızların etkisinden, belki büyük ana karaların kuzeyde bulunmasından, buna karşılık güneyin ise bildiğimiz kadarıyla hemen hemen bütünüyle deniz olmasından ileri gelen ya da kuzey kesimdeki soğukun, sıkı bir eğitimi bile gerektirmeksizin, insanı çelikleştirmesinden, yürekleri pekiştirmesinden doğan bir şeydir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmiştir?

- A) Kuzey yarım kürenin sert ikliminin insanları etkilediğinden
- B) Kuzeydekilerin güneydekilerden daha savaşçı olduğundan
- C) Dünyanın bir yarım küresinin savaşçı bir bölge olma gereğinden
- D) Savaşların doğudan batıya doğru gerçekleştiğinden
- E) Dünyanın güneyinin savaşçı olmadığından

13.BÖLÜM

PARAGRAFTA BAŞLIK

Paragrafta Başlığa Yönelik Sorular:

- Bu parçaya konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

PARAGRAFTA BAŞLIK

PARÇAYA EN UYGUN BAŞLIK NASIL BULUNUR?

Parçanın konusu bir iki sözcüğe indirgendiğinde başlığa ulaşılır. Bir başka deyişle başlık, parçadaki en önemli bir iki sözcüktür.

Parçanın konusunu bulunuz.

İstatistiklere göre 2013 yılında her gün 32 bin, 2014 yılında ise her gün 42 bin 500 kişi evinden ayrılıp yola düştü. Bu sayının her yıl artış göstermesi, vahameti bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor. Yerinden yurdundan olan tüm bu insanlar bir ülkede yaşıyor olsaydı, bu ülke 55 milyonluk nüfusuyla dünyanın 24. büyük ülkesi olurdu. UNHCR'nin raporuna göre Türkiye, 2014 yılında en çok mülteci kabul eden ülke. Kamplarda hayata tutunmaya çalışanlar arasında minik çocuklar da var.

Parçanın konusu: "Mültecilerin sayısının her yıl artış gösterdiği"dir.

O halde parçaya en uygun başlık şudur: "Mültecilerin Artışı"

4. İnsanların en talihsizi, unutulmuş bir şairdir. Nerede o nazenin mısralar, hani o yangın, neşeli duygular, o şiirler nerede? Yazarken ve yaşarken kim ister, kim hayal eder unutulmayı? Kitaplarının nesli kurusun bir gün, çekilsin ortalıktan, sesi kesilsin hiç yaşanmamış gibi. Hiç acı çekmemiş, hiç sevilmemiş, hiç yazmamış, hiçbir el dokunmamış gibi yazdıklarına... Kim inanmak ister böyle bir akıbeta? Heyhat! Edebiyat tarihleri, antolojiler birer şair mezarlığıdır.

Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Antoloji Mezarlığı
B) Şair ve Unutulmak
C) Şairler ve Şiirler
D) Edebiyat Tarihi
E) Unutulan Şiirler

5. Aralarında coğrafi komşuluk bağı bulunan kültürler, tarih boyunca birbirlerini daima etkilemişlerdir. Bu etkileşimin başında da dil gelmektedir. Aynı coğrafyada müşterek yaşıyor olmak, teknolojik ve ticari alışverişler, iç ve dış göçler vs. hep dillerin birbirinden ödünç kelime alıp vermelerini kolaylaştırmıştır.

Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kültürel Etkileşim ve Dil
B) Coğrafi Komşuluk
C) İç ve Dış Göçler
D) Müşterek Yaşam
E) Tarihi Etkileşim

6. Muş Ovası, kar yağdığında bir masal diyarı, laleler açtığına ise İrem bağıdır. Her yıl ilkbaharda şehri kırmızı renge boyayan Muş lalesi önce ovayı, ardından da dağları süsler. Bu muhteşem manzara şarkılara, şiirlere konu olmuş; şehrin sembollerinden biri hâline gelmiştir. Her yıl Korkut ilçesinde düzenlenen lale festivali bu etkileyici çiçeğe bir teşekkürdür aynı zamanda.

Bu parçaya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lale Festivali
B) Masal Diyarı
C) Muş Lalesi
D) Muş Ovası
E) Kültürümüzde Lale

7. Çok renkli ve değişken bir hayatın içine doğuyoruz. Hareketin, yenilenmenin, ilerlemenin ve dolayısıyla tarihin dinamiği olan zıtlıkları barındıran bu hayatın içinde çok da rahat edemiyoruz. Bizi sarmalayan gerçekliğin küçültülmüş hâli gibiyiz. Bünyemizde birçok zıtlık var. İyiyle kötünün mücadelesi yaşanıyor üzerimizde. Buralı değiliz. Birer yolcuyuz.

Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İyiyle Kötünün Savaşı
B) Renkli Hayatlar
C) Hayatın Zorlukları
D) Hayat Yolculuğumuz
E) Zıtlıklar ve Hayatımız

8. Güzel Türkiye'min güzellikleri
Hasretini çektiğimiz dağlar oy!
Mümkün mü hatırdan silmek sizleri
Dost gözüyle baktığımız dağlar oy!
...
Enginler bunaltır üzer insanı
Şehirler dar gelir, ezer insanı
Çözerse yükseklere çözer insanı
Derdimizi döktüğümüz dağlar oy!

Bu şiirin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Gurbet Türküsü
B) Dağlarımızın Güzellikleri
C) Vatan Hasreti
D) Dağlarıma Hasret
E) Köy Türküsü

9. İnsanın her şeyi anlamaya ve kavramaya yetenekli olduğunu sanan insanoğlu günümüzde bilimin bu derece hızlı gelişmesi sonucunda daha kendisiyle ilgili konularda bile çok az şey bildiğini anlamış, çevresine kuşku ve güvensizlikle bakmaya başlamıştır. Kendi kendisine empoze ettiği birtakım tartışılmaz kabullerin yeniden yargılanması gerektiğine inanmıştır. Çağımızın "kuşku çağı" olarak değerlendirilmesinin başlıca nedeni de budur. Öyle görülüyor ki çevremizi yeniden el yordamıyla kontrol etmek durumundayız. İşte yüzyılımızın açmazı...

Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Güven Çağı
B) İnsan ve Bilim
C) Bilim Çağı
D) Yeteneklerimiz
E) Kuşku Çağı

14.BÖLÜM

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

Paragrafta Yardımcı Düşünceye Yönelik Sorular:

- Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer almaz?
- Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisine değınilmemiştir?
- Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?
- Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkartılamaz?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisinden söz edilemez?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

PARÇADAKİ YARDIMCI DÜŞÜNCELER NASIL BULUNUR?

Yardımcı düşünce, parçanın ana düşüncesini destekleyen düşünceler demektir. Parçadaki yargıların, bilgilerin çoğu yardımcı düşüncedir. Cümleleri ve parçalarını anlam birimlerine ayırmak, yardımcı düşünceleri bulmanın en iyi yoludur. Aşağıdaki örnekte parçadaki yardımcı düşüncelerin bazıları belirtilmiştir.

Amurru bir şehir devletidir.

Amurru Suriye'nin kuzeyindedir.

Amurru, Hititlerin egemenliğinden çıkıp Mısır'a bağlandığını açıklamıştır.

Hititlerin ve Mısırlıların orduları büyüktür.

Ramses savaşta yenilmiştir.

Suriye'nin kuzeyindeki şehir devleti Amurru'nun Hititlerin egemenliğinden çıkıp Mısır'a bağlandığını açıklaması bardağı taşıran damla oluyor. İki büyük ordu MÖ 1296'da Kadeş yakınlarında karşılaşıyor. Hitit birlikleri, o dönem Mısır tahtında oturan II. Ramses'in ordularını dağıtıyor. Ancak değişik kültürlerden oluşan Hitit ordusu, kazanmanın hırsıyla yağmaya başlayınca bir düzenli birlik onları ilerleyemez hâle getiriyor. Tam olarak yenen ve yenilen yok. Dünyanın önde gelen ansiklopedileri, "Ramses, çarpışmanın gerçeğe aykırı öyküsünü birçok tapınağa kaydettirdi." yolunda maddelere sahiptir.

Hitit ordusu farklı kültürlerden oluşmaktadır.

Söz konusu savaşta bir galip yoktur.

Mısır'ın galip olarak bilinmesi Ramses'in yanlış bilgi yaymasıyla ilgilidir.

Hitit ordusu yağma yapmıştır.

ANALİZ KÖŞEM

Örnek

İnsan yüksek felsefi zihinsel çabayla olduğu gibi dinsel inziva ile de kendini bilebilir. İnzivada Allah huzurunda olma hissiyle tutulan oruç ve kılınan namaz bu kendini bilme yolculuğunda kişiyi kendine götüren buraktan ibarettir. Aslında din tam özgür sorgulamayla düşünmeye izinli değildir. Kabullenmeyi ve bilgiyi kabullenmişliğe uyarlamayı düşünmekten saymayınca tam imanlı bir din adamının özgür düşündüğünü söyleyemem. Çünkü tam iman Allah'a ve onun kutsal kitabına teslimiyet ister.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Zihinsel bir çabayla insanın, kendini dış dünyadan soyutlayabildiğine
- B) Yalnızlaşmanın bir anlamda kendini bilme yolculuğu olduğuna
- C) Dinî konularda düşünmenin sınırlı olduğuna
- D) Din adamlarının özgürce sorgulama yaptıklarına
- E) Tam anlamıyla inanmanın bir teslimiyeti ifade ettiğine

Çözüm

Bu parçada yazar;

"İnsan yüksek felsefi zihinsel çabayla olduğu gibi dinsel inziva ile de kendini bilebilir." cümlesi ile zihinsel bir çabayla insanın kendini dış dünyadan soyutlayabileceğine ve yalnızlaşmanın bir anlamda kendini bilme yolculuğu olduğuna,

"Aslında din tam özgür sorgulamayla düşünmeye izinli değildir." cümlesi ile dinî konularda düşünmenin sınırlı olduğuna,

"Çünkü tam iman Allah'a ve onun kutsal kitabına teslimiyet ister." cümlesi ile tam anlamıyla inanmanın bir teslimiyeti ifade ettiğine değinmiştir.

Parçada din adamının özgür olmadığı ifade edilmiş bu yüzden D seçeneğindeki "din adamlarının özgürce sorgulama yaptıklarına" ifadesi yanlıştır.

1. Felsefe daha çok bir akademik konudur; insanların daha iyi, daha insancıl koşullarda yaşamasını sağlayan bir günlük aktivitedir. Felsefi sorgulama; dünyadaki şiddet ve gerginlikten nasibini alan kamu tartışmaları ve insanlığın savunulması için hayati bir anahtar olarak genç yaşta öğrenilir ve bilinilir. Felsefe, kullanmaya hazır çözümler sunmamaktadır ancak dünyayı sürekli olarak sorgulamakta ve dünyada bir yer aramaktadır. Bu yolda, hoşgörü hem bir ahlaki erdem hem de diyalog için pratik bir araçtır. Her şeyin eşit şekilde geçerli olduğunu iddia eden naif görellilik ile bir alakası yoktur; tersine dinlemek bireysel bir zorunluluktur çünkü dinginlik ve özgürlük gibi evrensel ilkeleri korumak için iradeli bir bağlılık temeline dayanmaktadır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Felsefenin, ahlaki olgunluk ve insanlar arası iletişim için pratik bir araç olduğu
- B) Felsefenin, akademik olmasının yanı sıra insanların çok iyi şartlarda birbiriyle hoşgörü kültürü içinde yaşamasını sağlayan bir etkinlik olduğu
- C) Felsefenin, insanlara kullanmaya hazır çözümler sunmayarak dünyayı daima sorgulattığı
- D) Özgürlük ve evrensel kuralları korumak için iradeyi göz ardı eden bir bağlılık temeline dayandığı
- E) Felsefi sorgulama, insanlık için hayati bir öneme sahip bir kavram olarak genç yaşta öğrenilip bilindiği

2. Bazı coğrafyalar bazı mevsimlerde güzel olur. Ama Abant Gölü ve çevresi her mevsim güzeldir benim için. Bolu'nun üç güzelinden biri olan Abant, karlar altında ayrı bir güzellik sergiliyor. Bir heyelan gölü olan Abant, Çepni Deresi tarafından besleniyor. Gölden sızan sular Bolusuyu'nu oluşturup Filyos Irmağı'na dökülüyor. Gölün çevresini saran sarıçam ve göknar ormanlarından esen serin rüzgârlar sayesinde, özellikle yaz sıcaklarında en serin ve sessiz mekânlardan birisidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Abant'ın sıcaklarda serin ve sessiz bir yer olduğuna
- B) Abant Gölü'nün ve çevresinin her mevsim güzel olduğuna
- C) Bolu'nun üç güzelinden en güzeli olduğuna
- D) Bir heyelan gölü olduğuna
- E) Abant Gölü'nün nereden beslendiğine

3 - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

1958 yılında Denizli’de dünyaya gelen Hasan Ali Toptaş, zaman içinde yazdıkları ile içimizden bir yazar olduğunu kanıtladı. İcra memurluğu görevini sürdürürken bir yandan yazın hayatına da devam etti. 1992 yılında “Ölü Zaman Gezginleri” adlı öykü dosyası ile Çankaya Belediyesinin düzenlediği yarışmada birinciliği elde eden yazar, 1994’te “Gölgesizler” adlı yayımlanmamış romanı ile Yunus Nadi Roman Ödülü’ne lâyık görüldü.1999 yılında “Bin Hüzünlü Haz” ile Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü’nü göğüsledi. “Yazmak, zamana müdahaledir edebiyatın ezeli reflekslerinden biri de zamanı olabildiğince yavaşlatmak, hatta durdurmaktır.” diyen yazarın farklılığı onun zamansız bir yazar olmasından ve yersiz yurtsuz duyguları içimizden biri olarak işlemeden kaynaklanır. Borges’in bir cümlesi vardır; “ Ben uzayın derinliklerinde geçen bir öykü yazsam bile o öyküde Arjantin mutlaka vardır.” Hasan Ali Toptaş için de geçerlidir bu söz. Onun yaşadığı toprakları bu denli güçlü dile getirişi ve şiirsel dili yazarın günümüz edebiyatçıları arasında ön sıralarda kendine yer edinmesini sağlamıştır. Yazar, eserlerinde geçmişi, şimdiki ve geleceği bir potada eritip bizi zamansızlığın dayanılmaz çekiciliği ile karşılaştırmıştır.

3. Bu parçadaki altı çizili ifadeyle

- I. edebiyatın hayatı önümüze sermesine
- II. edebiyatın zamana meydan okumasına
- III. edebiyatın yalnızlığa çare olmasına

durumlarından hangisine gönderme yapılmamıştır?

- A)Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D)I ve II
- E)I ve III

4. Bu parçadan hareketle Hasan Ali Toptaş ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hasan Ali Toptaş, eserleriyle birçok ödüle layık görülmüştür.
- B) Hasan Ali Toptaş, yaşadığı mekânları hayal ile karıştırarak anlatmıştır.
- C) Hasan Ali Toptaş, içinde bulunduğu toplumu hor görmeyen bir yazardır.
- D) Hasan Ali Toptaş, edebiyata zamanı yavaşlatan bir olgu olarak bakmıştır.
- E) Hasan Ali Toptaş, zamansızlığın çekiciliği ile zamanı karşılaştırmıştır.

5 - 6. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Aklımın hızına yetişemeyince kalktım yataktan. Geçtim aynanın karşısına. Birden, sarı fosforlu kalemle altı çizilesi gülüşlerin geldi aklıma. Bunu yazmalıyım dedim. Avuç içi kadar mutluluğu yazarak çoğaltmalıyım. Hatta dizimde uyutmalıyım büyüsün diye. Belki ninniler söylemeliyim. Suretimi seçememeye başladım sonra aynada. Nefesimden buğulanmıştı cam. Tam ortasından sığıtığım diş macununu yerine bıraktım. Her şeye ortadan dalmıyorum aslında . Ekmeğin kenarını seviyorum. Aldım orta kahvem elime ve geçtim her zamanki köşeme. Gramofona, eski plaklardan birini koydum. Açtım hicazı, düştüm mecaza. Paragraf başı yapıp ucundan yırttığım bir kağıda anlattım tüm bunları. Kırmızı kalemle de başlık attım umutları. İmla kuralları bizden yana olursa satır arasında buluşuruz belki. Tüm devrik cümlelere inat düzene sokarız her şeyi. Hicazın sesini kısıp plağı değiştirdim. Elbet bir gün buluşacağız diyordu Zeki Müren. Bu böyle yarım kalmayacak diye ekledim içimden. Yarım bıraktıklarımı geldi aklıma. Tabağımda bıraktığım pirinç taneleri kadar çocuğum olur muydu sahiden? Sahi ben hiç pilav bırakmadım ardımda. Terli terli soğuk su içmedim. Tüm yaptıklarımın ve yapmadıklarımın pişmanlığıyla, hiç yazılmamış bir mektup postaladım az önce. Şayet pişmanlık dolu, boş bir mektup yazmak istersen bahçesinde hanımeli kokusu olan, köşedeki yedi numarada oturuyorum hâlâ. Bil istedim.

5. Bu parçanın yazarının içinde bulunduğu ruhsal durum ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kendi kendisiyle kavgalıdır ve geleceğe karamsar bakmaktadır.
- B) Küçük mutlulukları büyüterek çoğaltmaya çalışmaktadır.
- C) Müzik dinlemeyi, özellikle hicaz dinlemeyi, sevmektedir.
- D) Yaşadıklarından, yapamadıklarından pişmanlık duymaktadır.
- E) Sevdiği insanı özlerken kendine ait duygularla onu anlatmaktadır.

6. Bu parçada yazarın asıl anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatta hata yapmış bile olsak her şeyin telafisi mümkündür.
- B) Özlenen kişiler bu kadar çok sevildiklerini hiçbir zaman bilemez.
- C) Her şeye rağmen umut bizim için hep vardır ve en iyi kurtarıcıdır.
- D) Yalnızlığın da tarif edilemez mutlu ve rahat yanları vardır aslında.
- E) Yaşamak kimi zaman bir işkence gibi gelmektedir bazı insanlara.

16. BÖLÜM

KARMA PARAGRAF TESTLERİ

EDİTÖR YAYINEVİ

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. Muhabir:

(I) ----

Senarist:

Ben kitaplarımı yazarken insanların bu kadar büyük ilgi göstereceğini hayal bile etmiyordum. İnanmakta zorlandığım bir geri dönüş oldu yıllar içinde. Televizyon ise bambaşka bir şeymiş! Televizyonla, onların oturdukları evlere giriyoruz. Onlar, pür dikkat bizi seyrederken biz cümlelerimizle onların içlerine giriyoruz. Gerçekten inanılmaz bir etkisi oluyor.

Muhabir:

(II) ----

Senarist:

Hem de nasıl! Çünkü o izlediğiniz şeyleri yaşadım ben. Üstelik çok hissederek yaşadım. Sonra kitap olarak yazdım, yazarken bir kere daha hissettim. Ama televizyonda seyretmek en fenasıymış! Kedimi, ekranın karşısında, kollarımı kaskatı bağlamış otururken yakalıyorum. Diyorum ki "Yapma Gülseren, rahat ol!" Ama olmuyor, heyecanlanıyorum, kalbim yerinden fırlayacak gibi küt küt atıyor.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (I) Kitaplarınızla veremediğiniz mesajı televizyonla mı verdiniz?
(II) Siz somutlaşmış yaşantınızı nasıl bir duygu ile izliyorsunuz?
- B) (I) Siz yıllarca kitap yazdınız, gazetelere röportaj verdiniz, konferanslara katıldınız. Mesajı etkili verme biçimi bu muymuş?
(II) Siz dizinizi izlerken heyecanlanıyor musunuz?
- C) (I) Kitaplarınız yıllardır çok satanlar listesinin hep en başında yer aldı, kitaplarınızın başarısı diziye mi yansıdı sizce?
(II) Dizinizi izlerken heyecandan neler yaptığının farkına varabiliyor musunuz?
- D) (I) Kitaplarınızda yaşadığınız olayları dile getirdiniz, bu sizin için bir avantaj olarak mı karşınıza geldi?
(II) Heyecanlanmadan izlemeniz mümkün oluyor mu dizinizi?
- E) (I) Siz hem bir psikiyatri doktoru hem de bir yazar oldunuz, şimdi ise senarist, siz bu kimliklerden hangisini çok iyi benimsediniz?
(II) Kendinize dizinizi izlerken sorular soruyor musunuz?

2. Muhabir:

(I) ----

Ressam:

Figüratif çalışıyorum. Beni etkileyen şey, insan. Daha çok da kadınların ruh hâlleri resimlerimin konusunu oluşturuyor. Genellikle kent kadını yapıyorum. Kalabalık içindeki yalnızlıklar, kadını - erkekli sosyal mekânlardaki soyutlanmışlıklar ilgi alanlarımı oluşturuyor. Her resmimin bir hikâyesi var. Mitolojik kadın, tanrı kültlerinden ve çağın, tüketimin kölesi olmuş, içi boşaltılmış kadınına kadar hepsi var.

Muhabir:

(II) ----

Ressam:

Daha dışı vurumcu bir tarza yatkınım. Renkçi bir anlayışla dökusal çalışırım. Figürlerimi kendimce stilize etmeye ve renk-desen ilişkisi içinde anlatımcı tavırla yansıtmaya çalışırım. Sonuçta gördüklerim değil kendi yorumlarım, kurgularım ön plana çıkar.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (I) Nasıl resimler yapmayı düşünüyorsunuz?
(II) Tarzınızı tam olarak tanımlar mısınız?
- B) (I) Resim denince sizin aklınızda, hayalinizde neler canlanıyor?
(II) Hangi temaları resimlerinizde işlemekten hoşlanıyorsunuz?
- C) (I) Ne tür resimler yapıyorsunuz? Felsefi olarak temanız nedir?
(II) Siz tarzınızı nasıl tanımlıyorsunuz ?
- D) (I) Resim çizmeye ne zaman başladınız?
(II) Figürlerinizi ne şekilde yansıtmayı istiyorsunuz?
- E) (I) Resim sanatına karşı bir yeteneğiniz olduğunu nasıl fark ettiniz?
(II) Tarzınızın farklılığı sizce insanlara ilginç mi geliyor?

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. (I) Kolayca kandırılmayı cahilliğe vermekte haksız değiliz kimi zaman. (II) İnanç ruhumuza bastırılan bir damga gibidir. (III) Ruh ne kadar yumuşak olur, ne kadar az karşı koyarsa ona bir şeyi mühürlemek de o kadar kolay olmaktadır. (IV) Hele ruh bomboş olursa inandırmanın ağırlığı altında kolayca ezilir. (V) Onun için cahiller kulaktan dolur olup yürütülmeye daha elverişlidirler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini söylemek yanlış olur?

- A) I. cümlede kişisel bir kanı dile getirilmiştir.
B) II. cümlede benzetmeye yer verilmiştir.
C) III. cümlede aşamalı bir duruma yer verilmiştir.
D) IV. cümlede eylemin gerçekleşmesi şarta bağlanmıştır.
E) V. cümlede çıkarımda bulunulmuştur.

2. **Aşağıdaki parçalardan hangisi gözlemci (müşahit) bakış açısıyla yazılmıştır?**

- A) Çeşitli meyve ağaçlarının yer aldığı bahçelerinde, güzel havalarda yemek yedikleri masada oturmuş mektubunu yazıyordu.
B) Birkaç saat sonra kütüphanenin kapanma saati geldiği için ertesi gün ve daha sonraki günlerde tekrar gelmek üzere ayrıldı oradan.
C) Havuzun kenarında kıpırdanmalar vardı. Ayaklarımın ucuna basarak yürüdüm. Gördüğüm manzara karşısında yüreğim burkuldu.
D) Nisan ayının son günleriydi. Annem bağa gitmiş, kardeşimle evde yalnız kalmıştık. Ben biraz kestiriyordum ki kardeşimin çılgınlığıyla irkildim.
E) Yırtık cebinden bir avuç balon çıkardı, yaslandığı duvardan doğruldu. Bir iki adım attı, yardım etmek istedim. Kabul etmedi.

3. (I) Sanat ve edebiyat dünyamıza giren eleştiri kitaplarının sayısı her geçen gün artmasına rağmen olması gerekenden az. (II) Sayısı az ama önemi oldukça büyük. (III) Eleştiri kitabının az olması bu alanı seçen eleştirmen sayısına bağlı olduğu gibi yayın dünyasının sorunlarından kaynaklanıyor. (IV) Bu sorun eleştirmenlerin yanı sıra öteki dalların yazarlarını ilgilendiriyor. (V) Dahası okurları da ilgilendiriyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi parçada düşünce akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. - - - Evliya Çelebi'ye göre bu sorunun cevabı "hayır". Çelebi, bu güzel köyün isminin Fatih Sultan Mehmet döneminde buraya yerleşen Kuzgun Baba adlı bir veliden geldiğini yazar. Başka kaynaklar II. Justinos (565-578) tarafından yaptırılmış altın yıldızlı kiremitlerle kaplı bir kilise nedeniyle Hrisokoros yani "altın kiremit" adıyla anıldığını, sonra Kosinitza denildiğini de söyler. Ne gam! En sevilen ismin Kuzguncuk olduğunu anlamak için tabelalara bakmak yeter. Kuzguni, Kuzgun, Kuzguncuk... İcadiye adlı ana caddede benzer isimler sıkça zikredilir. Boğaz'ın bu sakin bölgesinde ilk yerleşimin 17'nci yüzyılda Avrupa'dan İstanbul'a gelen Musevilerle başladığı söylenir. Rumların, Ermenilerin ve Türklerin de yerleşmesiyle mozaik tamamlanır. Günümüzde yazarlar, sanatçılar da ikamet eder Kuzguncuk'ta, yüzyıllardır burayı mesken tutan Anadolu insanı da.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygundur?

- A) Kuzguncuk isminin sebebi, semte dadanan küçük bir kuzgun mudur?
B) Kuzgun Baba bu semte kendi ismini mi vermiştir?
C) Kuzguncuk ismi halk tarafından seviliyor mu?
D) Kuzguncuk adı çok eskiden mi gelmiştir?
E) Fatih Sultan Mehmet mi Kuzguncuk adını vermiştir bu semte?

5. Bir zamanlar, Sydney'de karşılaştığım bir Türk'ün konuşması, beni uzun süre düşündürdü. İçi İngilizce kelimelerle doldurulmuş, Türkçe cümlelerden oluşan bir konuşma idi bu. Genelde bu tür konuşmaları tercih edenler, ana dilini iyi bilmeyen kimselerdir. Ama bu kişi, Türkçeyi iyi bilmediğinden değil de İngilizceyi daha "insancıl" bulduğundan dolayı böyle konuşmayı tercih ediyormuş. Bu tür konuşmaları sadece Avustralya Türk toplumunda değil, bu ülkede yaşayan hemen hemen her millette görmek mümkün. Bunun önüne geçmek mümkün değil gibidir. Çünkü ----

Bu parça düşüncenin akışına uygun olarak aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilebilir?

- A) bu bir zorunluluk ama aynı zamanda bir hatadır.
B) hâkim dil, her zaman varlığını hissettirir.
C) derdinizi anlatmak için bu yöntem nispeten işe yarar.
D) dilin gereği budur, etkilenmemek elde değildir.
E) her dönemde böyle hâkim diller vardır bütün dilleri etkisi altına alır.

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. Cihangir'in arka sokaklarında dolaşırken aniden karşınıza çıkıveren Orhan Kemal Müzesi, bir müzeden çok nostalji kokan eski bir İstanbul evini andırıyor. Türk edebiyatının toplumcu gerçekçi yazarı Orhan Kemal'in anılarını canlı tutmak için 2000 yılında açılan müze, yazarın ailesinin ve yakın dostlarının desteğiyle kurulmuş. Gözlük, kolonya şişesi gibi günlük objelerin sergilendiği ve yazarın çalışma odasındaki eşyaların kronolojik olarak kurgulandığı mekânda yankılanan daktilo sesleri ziyaretçileri geçmişe götürüyor. Orhan Kemal'in neredeyse bütün kitaplarında yer alan umut, sevgi ve emek öğretilerinin hissedildiği müze, hem yazarın hayranlarının hem de tarih meraklılarının mutlaka ziyaret etmesi gereken bir yer.

Bu parçaya göre, Orhan Kemal Müzesi'nin açılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk edebiyatına katkıda bulunmak
B) Orhan Kemal'in anılarını canlı tutmak
C) Tarih meraklılarına nostalji yaşatmak
D) Yazarın eşyalarını sergilemek
E) Orhan Kemal'in bütün kitaplarını tanıtmak

2. Engineering For Kids (EFK); çocukları çevrelerine önyargısız bakabilen, dünyayı farklı gözlerle görebilen, yetişkinleri şaşırtacak sorularla sorgulamayı bilen, hayal güçleri sınırsız olan "doğal mühendisler" olarak görüyor. 20 yılı aşkın ders verme tecrübesine sahip olan eğitimci Dori Roberts'in fikri üzerine temelleri atılan Engineering For Kids, çocuklara mühendislik mesleğini küçük yaşlarda tanıtmayı ve çocukların matematik ve bilim hakkında farklı düşüncelerini amaçlıyor. EFK programları, çocukların içinde bulunduğu yaş grubuna bağlı olarak ihtiyaçlarını en iyi biçimde karşılayabilmek için üç farklı seviyede eğitim veriyor. 4-6 yaş arası çocuklar Acemi Mühendisler programına, 7-11 yaş arası çocuklar Çıracık Mühendisler programına kayıt yaptırabiliyor. 12-14 yaş arası gençler Usta Mühendisler programında eğitim alabiliyor. EFK eğitimleri kapsamında şu anda Uzay ve Havacılık, İnşaat, Makine, Kimya ve Endüstri Mühendisliği dersleri veriliyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen Engineering For Kids (EFK)'in amaçlarından biri değildir?

- A) Çocuklara mühendislik mesleğini küçük yaşlarda tanıtmak
B) Yaş grubuna göre farklı mühendislik eğitimi vermek
C) Çocukların matematik ve bilim hakkında farklı düşüncelerini sağlamak
D) Çocukların yaşlarına bağlı olarak eğitim ihtiyaçlarını en iyi biçimde karşılamak
E) Çocukları çevreci ve dünyaya duyarlı yetiştirmek

3. İyi yaşam benim için ruhun, zihnin ve bedenim denge içinde olmasıdır. Bedenimize dair her döngü düzenli bir şekilde devam ediyorsa sağlığınızdır. Hayatı karmaşık hale getirdiğimiz için temel kavramları unuttuk. Bunlar nefes, su, besin, uyku ve hareket. Zaten bunlar olmadan fiziksel olarak sağlıklı olamazsınız; fiziksel olarak sağlıklı olamayınca ruhsal ve zihinsel olarak da sağlıklı olamazsınız. Maalesef bunlar basit ama uzun zamandır unuttuğumuz, görmezden geldiğimiz şeyler. Merdiven çıkmak gibi günlük rutinimizde yapabileceğimiz hareketleri bir egzersiz fırsatı olarak görmeliyiz. Vücudumuzun günde en az 10 bin adım yürümeye ihtiyacı var.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak söylenmiş olabilir?

- A) Vücudumuzun ne kadar harekete ihtiyacı var?
B) Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?
C) Sizce iyi yaşam nedir?
D) Fiziksel ve ruhsal sağlık ne demek?
E) Hayatımızı kolaylaştırmak için neler tavsiye dersiniz?

4. Şair, çocukluğundan bugüne bütün yaşamını canlı bir söyleyiş genişliğiyle vermiştir. Şiirlerini yaşamıyla beslediği için gösterişçilik, alışverişçilik söz konusu değil. En güzel yanı, başka türlü yazamayacağı bir düzeye varmış olması. Popülizme sürüklenmeden, kendine özgü kişiliğini biçimlemiş iyice. Halk deyişlerini alıp yeni sözcüklerle dokuması yadırganmıyor o yüzden.

Bu parçada bahsedilen şairle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şiirleri kendi yaşamından izler taşımaktadır.
B) Şiirlerinde kendi özgün kişiliğini yansıtmıştır.
C) Halk deyişlerini kendine özgü söyleyişle biçimleyebilmiştir.
D) Tam anlamıyla üslubunu oturtmuş bir şairdir.
E) Şiirlerinin tamamı şairin yaşam tarzını yansıtmaktadır.

6. (I) İyi kamış nerede olur, hangi mevsimde kesilmelidir gibi şeyleri bilmek dışında kamışın nereden kesileceğini de bilmek gerekir. (II) Bu işlem ağaç budamaya benzer çünkü kamış doğru yerden kesilirse hem nitelikli ses veren bir ney olma şansı artar hem de tekrar çıkar, semereli olur. (III) Kargı adı verilen sert sazlı ve budaklı kamıştan yapılan ney için Türkiye’de en uygun kamışlar Antakya’nın Samandağı ilçesinde yetişir. (IV) Boğumları arasındaki mesafenin orantılı olması, kamış çapının uygun ebatta seçilmesi ve son olarak da kamış uzunluğunun akort için uygunluğu ney yapılacak bir kamışta aranılan başlıca özelliklerdir. (V) Neyin baş kısmına takılan ve üflemede kolaylık sağlayan başpare genellikle boynuz ve fildişinden yapılmakla beraber şimşir, abanoz gibi sert ağaçlardan da yapılabilir. (VI) Bu işlemler dışında neyin kaliteli ses vermesi, emeğiyle şekillendiren ustanın hünelerine de bağlıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinden önce “Kamışın kaliteli ses vermesi için gerekli olan unsurlardan bir diğeri ise başparedir.” **cümlesi getirilirse parça dil ve düşünce açısından bütünlük kazanır?**

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

7. I. Babası tarafından nesebi Hz. Ali’ye (r. a.) ulaşan bu büyük veli, küçük yaşta anne-babasını yitirmiş, öksüz ve yetim olarak yetişmiştir.
II. İlim ve irfan yolculuğunda Hak vergisi bir yetenekle mesafeler alırken Divan-ı Hikmet yazmak da kendisine nasip olmuştur.
III. Asıl adı Ahmed bin İbrahim bin İlyas Yesevî’ olan Ahmed Yesevî, Yesi şehrinde doğup orada ilim ve terbiye tahsil ettiğinden Yesevî adıyla anılır.
IV. Bundan sonra nazarı ile arı-duru kıldığı dervişlerini Anadolu’ya göndererek irşad halkasını genişletmiştir.
V. Önce Arslan Baba, sonra da Yusuf Hemedani’den aldığı emanetle, dili, şiiri ve hikmeti bir araya getiren Hoca Ahmed Yesevî, gönüllere nakışlar işlemiştir.

Numaralanmış bu cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istense doğru sıralama nasıl olmalıdır?

- A) III, I, II, V, IV B) I, II, V, IV, III C) III, IV, I, V, II
D) III, I, IV, V, II E) II, V, IV, I, III

8. (I) Güney Marmara akarsularından bazılarının birleşmesiyle oluşan Susurluk Nehri, Karacabey yakınlarında büyük bir delta oluşturarak Marmara Denizi’ne dökülüyor. (II) Nehrin denize döküldüğü yerde oluşan bu alan da Kocaçay Deltası’nı oluşturuyor. (III) İki bin hektarlık alanı kaplayan deltada Dalyan ve Arapçiftliği gölleri, sazlık alanlar, dişbudak, kızılbaş ve söğütten oluşan 730 hektarlık longoz ormanı ve çok zengin floraya sahip bir kum bandı yer alıyor. (IV) Su, baharda en üst seviyeye ulaşıyor, baharla birlikte sadece longoz değil deltanın her köşesi ayrı bir görsel şölen sunuyor konuklarına. (V) Kuzeydeki geniş kumluk alanı mor çiçekleri ile karabaş otları kaplarken longozun sularını nilüferlerden beyaz-yeşil bir örtü sarıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinden sonra “Kocaçay Deltası’nın en etkileyici kısmını oluşturan Karacabey Longozu yaz ayları hariç yılın büyük bölümünde sular altında.” **cümlesi getirilirse parça dil ve düşünce açısından bütünlük kazanır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Şairler duygu coğrafyasını biçimlendiren duygu mimarlarıdır. (II) Toplum yüceltir, yaşama anlam katar. (III) Şiirleriyle geleceğe ışık saçarlardı. (IV) Şiirde dizeleri okur ve gözlerinizi yumarsanız onlardan bazıları belleğinize yerleşir, siz kovsanız da onlar sizi yalnız bırakmaz. (V) Tat alınarak okunan her şiirden, tıpkı meyvelerin en olgununu seçer gibi dizelerin en parlaklarını seçmek de doğaldır.

Bu parça ikiye ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Benim içinde büyüdüğüm bir halk vardı. Bizim oralarda Karacaoğlan türküsü bilmeyene kız vermezlerdi. Mimaride, kilimde, edebiyatta, her şeyde halkın kendi yarattığı bir kültür vardı. Kültürler doğal olarak ölür. Ama ölenin yerine yenisi gelir. Ne yazık ki bizde ölenin yerine yenisi gelmiyor. Bir yanda körü körüne bir Batı taklitçiliği var, öte yanda yalnızlık, içine kapanmışlık. Nazım Hikmet; Batı kültürü, Osmanlı kültürü, ve halk kültürünün, bu üçünün bir arada yoğrulmasının, bu büyük halkın son şairidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Halkımızın kendine ait bir kültürünün olduğu
B) Bizde yeni bir kültürün oluşmaması
C) Kültürlerin zamanla öldüğü
D) Nazım Hikmet’in büyük bir usta olduğu
E) Bizde körü körüne bir Batı taklitçiliğinin olduğu

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. Günümüzde kitle iletişim araçlarıyla bilgi edinme yolları büyük değişikliğe uğramış olsa da kalıcı bilginin kaynağı olarak kitap önemini gene de sürdürüyor. Çağdaş toplumlarda okumasız okuryazarlığın sayıca gitgide artması bu gerçeği sarsamaz. Bugün aydın geçinen birçok kimşenin okumayı modası geçmiş bir bilgilene yolu saydığına da tanık oluyoruz sık sık. Ne gereği var öyle uzun uzun okumaların; televizyondaki açık oturumları, konuşmaları, dizileri, eğlenceleri izlemek varken? Dünyayı ayağımıza getiren o büyüklü kutu ne güne dürrüyor odamızın başköşesinde? Az değil böyle düşünenerin sayısı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Günümüzde bilgi edinmenin yollarının değıştiğine
B) Günümüzde okumayan okuryazar sayısının arttığına
C) Kitle iletişim araçlarının bilgi edinme yöntemini değıştirdiğine
D) Aydın geçinenlerin okumayı eski bir bilgilene yolu saydığına
E) Televizyonda öğrenilen bilgilerin daha etkili ve kalıcı olduğuna
2. Çocuk okurla yetişkin bir okurun yapıta bakışları bambaşkadır. Çocuk için okuduğu öykünün yazarı yoktur. Öykü vardır yalnız. Dondurma gibi, çikolata şeker gibi yutulurcasına tutkuyla tüketilen öykü. Yetişkin okur ise kendi bireysel donanımı, kendinden önceki kuşakların biriken deneyimi, çağın bakışı, duygusu, beğenisi ile yaklaşır her yazın ürününe.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki yollardan hangisine başvurulmuştur?

- A) Tartışma
B) Tanımlama
C) Sayısal verilerden yararlanma
D) Karşılaştırma
E) Kişileştirme
3. (I) İki hafta Orta ve Güney Amerika'da Maya Uygarlığı'nın izini sürdürdüm, anlamaya çalıştım. (II) Zaman kavramının, takvimin, astronominin, matematiğin, mimarinin, sanatın ve daha birçok şeyin temelini atmışlar. (III) Yirmiden fazla Maya dili varlığını sürdürüyor. (IV) Binlerce yıl boyunca dünyanın en gelişmiş uygarlığı olmuşlar. (V) Zamanında dünyanın en gelişmiş ve en yüksek binalarını dikmiş olan Mayalar nasıl oldu da bir anda yok oldular?

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisi düşünenerin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Ahmet Haşim bir yazısında "Makine, zamanımızın kölesi dir; insan daha az çalışmak, daha az yorulmak ve daha çok boş zaman kazanmak için makineyi icat etmiştir." der. Bilgisayar âşıkları ellerindeki makineyi işlerini kolaylaştıran bir köle olarak görmüyor gibi geliyor bana. Bilgisayarın marifetlerinin çokluğu, bu aleti bir teknoloji ürünü olmaktan çıkarıp olağanüstü güçlerle donanmış bir yaratık mevkiine yükseltmiş âdeti. Makine efsaneleştikten sonra da insan yavaş yavaş onun kölesi oluyor. Bu araçlar insanı insandan uzaklaştırmaya başladığı anda efendiliğini ilan etmiş oluyor.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Alıntı yapılmıştır.
B) Benzetmeden yararlanılmıştır.
C) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
D) Açıklayıcı anlatım yapılmıştır.
E) Betimlemeden yararlanılmıştır.
5. - - - Ama bu dallar birbirinden çok uzak, birbirine çok karşıt da değildir. Romandan yararlanma, bağımsız bir film senaryosu olmadığı zaman başvuru olan bir yöntemdir. Ama aslında bir romanın senaryosunu yazmak için harcanacak zaman, özgün bir senaryo için harcanacak zamandan defalarca fazladır. Bu yüzden de değmez.

Bu parçanın başına aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Gerçek bir romanla senaryo her zaman birbirini çağrıştıran iki türdür.
B) Günümüzde romancılıkla senaryoculuk birbirinden kesin olarak ayrılan iki daldır.
C) Başarılı bir senaryo zamanla bir romana dönüşebilecek bir üsluba ve gerçekliğe sahiptir.
D) Ünlü romanları senaryolaştırıp izleyiciyle buluşturmak günümüzde tercih edilen bir yöntemdir.
E) Zamanımızda bir senaryo ile romanı tür olarak birbirinden ayırmak mümkün değildir.
6. (I) Dil bir bakıma yapraklarını yenileyen ağaçlar gibidir. (II) Bu tabii bir hadisedir. (III) Dildeki bu canlılığı görmemek, onun tabii bir varlık olduğunu inkar etmek olur. (IV) Yalnız bu gelişme ve değışmenin gelişigüzel olmadığına dikkat etmek gerekir. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine "Bir kısım kelimeler dile gelir." cümlesi getirilirse parçanın anlam bütünlüğü bozulmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. (I) Mona Rosa'nın usta şairi, kültür sanat büyük ödülüne layık görüldü. (II) Ustamıza kendi kozasını örneklerle meşgulken, münzevi hayatıyla günün hayhuyuna mesafeliyken ulaştı bu haber. (III) Şiirden anlayan, taraflı tarafsız herkes onayladı ustamızı. (IV) Sezai Karakoç gerek şiirleri gerek yazılarıyla son dönem Türk edebiyatı içinde kendine özgü bir yere sahiptir. (V) Yalnız şiir değil düşünce alanında da ufuk açan bir yönü vardır onun.

Bu parça ikiye ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Evime gelen konuklardan kimi kitaplığıma bakıp "Bunların hepsini okudun mu, okuyor musun?" diye sorarlar. (II) Hangi kitabın nasıl, ne zaman okunacağını ya da hangi durumlarda açılıp bakılacağını bilmedikleri için anlamsız şaşılama geçirir, anlamsız sorular sorarlar. (III) Cumhuriyetle birlikte yenir bir abecemiz oldu, kimi zaman okuma yazma seferberlikleri yapıldı. (IV) Ancak ne doğru dürüst bir kitaplandırma ağı kurabildik ne işlevsel bir abece öğretme yöntemi oluşturabildik ne de bunlara ışık tutacak bir eğitim felsefemiz oldu. (V) Okuma yazma oranı arttı ama yazma sayısı?

Bu parça ikiye ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Şairliğe öyle büyük işler yükleyenlerden değilim. İlhamı beklemek yerine ona gitmeyi tercih ediyorum. Bir nevi ava çıkmak gibi... Şiirde iççiliğe ve disipline inanan biri olarak her şiirim uzun çalışmalar sonucunda çıkıyor. Yani öyle tüfeğimi her havalanan kuşa, kımıldayan her çalı dibine doğrultmüyorum. Ezberim zayıf olduğu hâlde neredeyse bütün şiirlerim ezberimde. Bu, şunun işareti: - - -

Bu parça anlam akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) Bütün kelimeler defalarca değiştirildikten, alternatifleri düşünüldükten sonra son hâlini almış.
B) Her an yeni şeyler üretmek tüm insanlar için meşakkatli ve zaman alan bir süreçtir.
C) Şair olmak tamamıyla bir yetenek işidir ve çalışmakla ulaşılabilecek bir iş değildir.
D) İlham gelmeden kalem oynatmak, eşsiz şiirler yazabilmek mümkün değildir.
E) Şair, birçok şiir denemesi yapar, içlerinden en güzelini kitabına koyar.

10. Yayımlanma amacıyla tutulmayan günlüğün göze çarpan özelliği, günü gününe sayfalara aktarılan iç dökümlerin çelişmelerle, aykırılıklarla dolup taşmasıdır. Bugün dediğini yarı tutmaz. Oysa bir yazarın sağ iken yayımladığı günlükte bu çelişmeler giderilir, aykırılıklar giderilip bütününe çeki düzen verilir. Bu ise yazarın ---

Bu parça anlam akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) doğallığından, samimiyetinden ve okura karşı duyduğu saygıdan kaynaklanır.
B) kendisini olduğu gibi değil olmak istediği gibi tanıtmak kaygısından ileri gelmektedir.
C) inanırlığını ve okurun ona karşı güvenini zedeleyici bir tavrıdır.
D) çok okunmasına, kitaplarının çok satılmasına büyük bir katkı sağlamaktadır.
E) okurun gözünden düşmesine ve kısa sürede inandırıcılığını kaybetmesine neden olur.

11. Maddi detayların dışında, iyi bir su altı fotoğrafçısı olabilmekte en çok iş kişinin kendisine düşüyor. (I) İlk şart, elbette iyi bir dalgıç olmak. (II) Bunun içinse balıkadam brövesi almak gerekiyor ki Türkiye Su altı Sporları Federasyonu'na bağlı kulüplerden birinde eğitim görmemiş ve sınavda başarılı olmanız şart. (III) İkinci olarak; bolca ağır ekipmanlarla dalış yapacağınız için her zaman kondisyonlu olmanız gerek. (IV) Suyun altında sizi bekleyen zorlukların başında partikül ve korozyon geliyor. (V) Ekipmanlarınızı her dalıştan sonra bol tatlı su ile yıkamalısınız. (VI) Basınç altındaki ekipmanın sızdırmazlığını sık sık kontrol etmeniz, yağlama ve temizleme yapmanız gerekir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinden sonra "İyi ve kondisyonlu bir dalgıç olsanız dahi su altında ve dalış öncesi/sonrasında dikkat etmeniz gereken pek çok husus var." cümlesi getirilirse parça dil ve düşünce açısından bütünlük kazanır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

12. I. Sanatın en önemli madenlerinden biridir çocukluk, tükenmeyen, tüketilemeyen bir maden.
II. Çocukluğu -çoğu zaman da kendi çocukluğunu- şöyle böyle güncelleştiren yazar, mutlaka bir şeyler, iyi şeyler üretmekten alıkoymaz kendini.
III. Ölenlerin anılarınca, yaşayanların ve yeni doğanların, doğacakların sayılarınca çok bir maden.
IV. Rüyalar yeniden yorumlanır.
V. Çocukluk dendi mi sanatçılara hayaller sökün eder bir bir.

Numaralanmış bu cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istense doğru sıralama hangisi olacaktır?

- A) V, I, III, IV, II B) IV, II, V, III, I C) III, V, IV, II, I
D) I, V, IV, II, III E) I, III, II, V, IV

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. (I) Saf şekerden üretilen akide şekeri dünyanın hiçbir yerinde rastlayamayacağınız bir tat. (II) Su ve şeker bakır kazanlarda 180°C sıcaklıkta kaynatılıyor. "Akidenin suyu ne kadar az olursa o kadar lezzetli olur." diyor ustalar. (III) Akidenin ağza yapışmadan âdeta bir bilye gibi ağzımızda dört dönmesi için içine bal ekleniyor. (IV) Kaynayan akide, bakır kazanlardan mermer zemine dökülüyor, şeker ağdası soğurken içine isteğe göre gül suyu, tarçın, karanfil, nane, fındık, susam gibi malzemeler ekleniyor. (V) Buradaki zamanlama çok önemli çünkü ustalar şekerin en fazla 10 dakika bekleyebileceğini, yoksa tüm emeğin çöpe gideceğini söylüyor. (VI) İşte birbirinden güzel renklerde, çeşit çeşit tatlardaki akide şekerlerinin büyük cam kavanozlara, kristal şekerliklere, bayramlık mendillerin arasına girmeden geçirdiği yolculuk böyle.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinden sonra "Soğuma tam gerçekleşmeden akideler özel makaslarla kesiliyor." cümlesi getirilirse parça dil ve düşünce açısından bütünlük kazanır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

2. I. Geldiğim yerle o an yaşamakta olduğum yer arasında zıtlıklar vardı, kimseyle iletişim kuramıyordum ve yalnızdım.
II. Hür bir tercihle kitaba yöneldim, önceleri kitabı bir ihtiyaç olarak görmüyordum, başka önceliklerim vardı.
III. O gün bugündür böyleyim.
IV. Bu durum bende içime dönük bir bakış geliştirdi, daha çok düşünme imkânı buldum.
V. Daha çok sorular büyüdü içimde, soruların içimde büyüttüğü sıkıntıyı dindirme ihtiyacı duyduğumda kendimi kitaplarla iç içe buldum.

Numaralanmış bu cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istense doğru sıralama hangisi olacaktır?

- A) I, II, V, IV, III B) II, III, V, IV, I C) III, IV, II, V, I
D) II, I, IV, V, III E) II, III, I, IV, V

3. Nobel reddetmek, bir sanatçının tutunduğu dalı kesmesine benzetilebilir mi? Benzetilse bile geçmişte reddedenler olmuştur. Pasternak ve Sartre gibi... Pasternak'ı bilemeyiz ama Sartre'ın ünü, etkisi; adı çoktan unutulmuş pek çok Nobel sahibinden daha yaygındır, daha etkindir. O halde bir ödül, bu arada Nobel'i de almamak sanatçısına göre değişen bir niteliğe, öneme sahiptir. Ve hiçbir zaman değeri bilinen gerçek bir sanatçının tutunduğu, ya da yükseleceği dalı kesmesine benzetilemez.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Bir ödül kabul etmemek kendini kanıtlamış bir sanatçının değerini düşürmez.
B) Nobel gibi bir ödül kabul etmemek sanatçıların gözden düşmesine sebep olur.
C) Hayatında hiç bir ödül kazanamamış ama ünü dünyaya yayılmış nice sanatçı vardır.
D) Sanatçılara verilen ödüller onların ününün dünyaya yayılmasına yardımcı olur.
E) Sartre, Nobel almamasına rağmen dünyaca tanınmış ve sevilmiş bir sanatçıdır.

4. Böll'ün başarısı, yıkıntının getirdiği büyük yoksulluklar altında ezilen insanların gündelik yaşamlarındaki ayrıntılara inebilmesinde, kişilerin bu yaşamda beliren dramlarını ve yüze çıkan sorunlarını canlı bir belirleme içinde verebilmesindedir. Kendi çağına, kendi insanlarına bağlı bir sanatçının "gerçekçi sorumluluğu", yapının yönü ve açısı kadar, işçiliğindeki büyük titizlikten de belli olmaktadır.

Bu parçadan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazar eserlerinde hep ezilmiş insanların hayatını konu edinmiştir.
B) Eserlerinde, yaşananlar oldukça gerçekçidir ve eser ince bir üslûpla yazılmıştır.
C) Romanlarında yoksulluk ve çaresizliklere çözümler üretmeye çalışmıştır.
D) Kendi çağındaki sanatçılara gerçekçi sorumlulukla örnek olmuştur.
E) Sanatçının yaşantıları tüm yönleriyle verebilmesi, onun ününü artırmıştır.

5. XX. yüzyıl başlarıyla Türk öykücülüğünde bir dönemeç başlar. Ömer Seyfettin bu dönemde Batılı ölçülere tipatıp uyan bir öykücümüz olarak çıkar okur karşısına. Maupassant'ın sanat anlayışında odaklanan düğüm-çözüm-sonuç gibi bölümleri yapabilen bir öykünün de kurucusu olur. Bu anlayışı, öyküye getirdiği tezle birlikte ele alarak yansıttığı için tez öykünün de kurucusu sayılır.

Bu parçadan Ömer Seyfettin'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ömer Seyfettin Maupassant tarzı hikâye yazmıştır.
 B) 20. yy Türk öykücülüğünün başarılı temsilcilerindedir.
 C) Ömer Seyfettin Batılı tarzda öyküler kaleme almayı başarmıştır.
 D) Edebiyatımızda tez öykünün ilk örneklerini Ömer Seyfettin vermiştir.
 E) Tez öykünün en güzel örneklerini Ömer Seyfettin yazmıştır.
6. Medeniyet ve ilim şehri Bitlis, yüksek kayalıklar ve dağlarla çevrili dar bir vadi üzerinde kurulmuş binlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Burası Diyarbakır-Van yolu üzerindeki bir konak ve geçit yeridir. Çevresindeki şehirlere göre ova ve platoları çok azdır. Bitlis şehri çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış tarihi bir yerleşim yeri olmasının yanı sıra, geçmişte, özellikle ticaret kervanları ve yolcular için de önemli bir güzergâh olmuştur. Ksenefon'un (Xenophon) 'On binleri' de milattan dört asır evvel bu yoldan geçmişlerdi.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açıklamaya yer verilmiştir.
 B) Öznel bir anlatım yapılmıştır.
 C) Betimlemeye başvurulmuştur.
 D) Karşılaştırma yapılmıştır.
 E) Niteleyici sözcüklere yer verilmiştir.
7. Gazete haberlerini, gündelik haber türünden bilgileri çoğunlukla unutmak için okuruz. Sürekli değişikliğe uğrar bu bilgi. Bugünkü gazetelerin en çarpıcı haberi yarın eskiyiverir. Her türlü iletişimin çok hızlandığı çağımızda, özellikle durum budur. Borges'in, insan belleği ile düş gücünün uzantısı diye nitelediği kitapların içindeki bilgi ise unutulmak için değil, bellekte tutulmak için okunur. Kişiliğimizin, dünyaya bakışımızın, kavrayışımızın ayrılmaz bir parçası olur. Bundan dolayı, geliştirici, aydınlatıcı, ilerletici nitelikteki okuma türü, kitap okurluğudur.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Kitap okurluğunun gazete okurluğundan farkı nedir?
 B) Neden gazete okurluğu daha yaygındır?
 C) Kitap okuru nasıl bir okurdur?
 D) Okurlar neden gazeteyi kitaba tercih eder?
 E) Gazete okurunun kitap okuruna üstünlüğü nedir?

8. Anadolu'nun Türkleşmesi sorunu hâlâ heyecan verici bir konudur. 11 ve 12. yüzyıllar Anadolu'nun, Selçukluların akınları sonucu büyük bir göç dalgasına maruz kaldığı bir dönemdir. Bu göç dalgası, Anadolu'nun siyasal, dinsel ve nüfus yapısını değiştirecek ve bu yapıyı günümüze değin değişmeyen yerleşik hâle getirecektir. Müslüman yazarların "Rum" diye söz ettikleri Anadolu'yu Batılılar bu tarihten itibaren 'Turchia' diye adlandırmaya başlayacaklardır. Bu siyasal, toplumsal ve demografik dönüşümün nasıl gerçekleştiği hâlâ üzerinde çalışılması gereken sorsunsel bir alan olarak durmaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Selçukluların akınlarıyla birlikte Anadolu'ya büyük bir göç dalgasının olduğuna
 B) 11 ve 12. yüzyıllardan beri Batılıların Anadolu'ya "Turchia" dediklerine
 C) Göçlerle birlikte Anadolu'nun bir Türk yurdu hâline geldiğine
 D) Anadolu'nun Türkleşmesinin Batı'da büyük sorun teşkil ettiğine
 E) Anadolu'nun Türkleşmesi üzerinde yeterli çalışmanın yapılmadığına
9. Anadolu parsı, Orta doğu ve Batı Asya'da yaygın olan İran parsının Anadolu'da yaşayan bir ırkıdır. Uzun süre ayrı bir pars alttürü olarak kabul edilmiştir. Deniz seviyesinden 2500 metre yüksekliğe kadar, sarp ve saklanacak örtü bulunan alanlarda yaşamını sürdürür. Toroslar, Ege ve Kuzeybatı Anadolu'da yaşadığı sanılmaktadır. Anadolu parsının varlığını sürdürüp sürdürmediği hâlâ tartışmalıdır. En son resmi kayıt 1974 yılına ait. Bir avcı onu vurmuş sonra da 2000'li yıllar boyunca pek çok kez görülmüş. En son 2013 yılında bir çoban, kendisine saldırdığı gerekçeyle bu vahşi kedilerden birini vurdu. Doğadaki hâli belli belirsiz bir kare fotoğraftan ibaret olan Anadolu parsının hâlâ memleket dağlarında yaşadığı varsayılıyor. Ama şu şüphe hep var belki de nesli çoktan tükendi.

Bu parçada Anadolu parsıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Nerelerde yaşadığına
 B) İrkinin nereye dayandığına
 C) Yaşam alanının nereler olduğuna
 D) Neslini tükenip tükenmediğine
 E) Nelerle beslendiğine

KARMA PARAGRAF SORULARI

1. Acı içinde kıvranan bir insanla ilgili olarak sadece gözlemlerimizi yazmak yeterli midir? Gelecekte kurulacak bir mahkeme için yalnızca belge toplamak, zamanın akışına bir boyun eğiş değil midir? Oysa insanoğlu, zaman ve kaderine baş kaldırdırken ölümsüz edebiyat ürünleri vermiştir. Yücelmiştir. Sanatçı gördüğü ve göreceği acı ve sıkıntılara karşı insanoğlunun deniz feneridir. Öyle olmalıdır. Öyleyse sanatçı çağının tanığı ve sanığıdır. Sanatçı, yalnızca gözlemci olmak değil, hem gözlemci hem de katılımcı olmak zorundadır.

Bu parçaya göre, bir yazardan beklenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızca gördüğünü topluma anlatması
B) Sorunları aktarma yanında yol gösterici olması
C) Acıları olduğu gibi, tarafsız biçimde aktarması
D) Belgeler toplayarak tarihe tanıklık etmesi
E) Geleceğe kalacak başarılı edebî eserler bırakması
2. Türkler eski zamanlardan beri birbirlerinden çok uzak ve farklı coğrafyalarda ve değişik medeniyetlerin tesiri altında yaşadıkları için aralarında dil hususunda lehçe ve şive bakımından birtakım ayrılıklar olmuştur. Tarihî Çin yazılı kaynakları çok eski devirlerde bile bu tür dil farklılıklarımızın olduğunu haber vermektedir. Bu farklılıklar, yazılı bir edebiyatın vücuda getirilmemiş olması ve bu toplulukların sürekli olarak birbirleri ile iletişimde bulunmamaları sebebiyle zaman içerisinde büsbütün derinleşerek kopma noktasına gelmiştir.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Özel bir anlatım yapılmıştır.
B) Duygular yansıtılmıştır.
C) Çeşitli duyulara ait ayrıntılar verilmiştir.
D) Açıklayıcı bilgiler verilmiştir.
E) Kısa cümlelerle akıcılık sağlanmıştır.
3. Orhan Veli, şiirlerini azınlığın değil büyük çoğunluğun, halkın okuması için yazdı. Şiir dili, sokaktaki adamın, halkın konuşmasını yansıtır. Son şiirlerinden birkaçında folklorik öğelere yönelmiş, halk türkülerine eğilmiştir. Bazı şiirlerine halk sözlerini de yerleştirmiştir. Çünkü Orhan Veli halkın yaşama hakkını sürekli bir didişme sonunda bulabildiğini ve her şey gibi şiirin de onların hakkı olduğunu, onların zevkine seslenmek gerektiğini düşünür.

Bu parçada Orhan Veli ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Şiirlerini çoğunluğun okuması için yazdığına
B) Bazı şiirlerinde folklorik öğelere yer verdiğiine
C) Şiirlerle halkın zevkine seslenmek gerektiğine
D) Şiirlerinde halkın dilini kullandığına
E) Halka seslenmenin onu mutlu ettiğine

4. Bu durum hoşuma gitmiyor tabii. Türkü geleneğinden geliyorum ve Türkçenin yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşmasında öz Türkçeyi kullanan halk edebiyatının öneminin farkındayım. Dünyayla iletişim için yabancı dilin gereğine inanıyorum. Ancak doğum gününü "İyi ki doğdun!" yerine "Happy birth day." diye kutlamayı anlayamıyorum. "Arabada bebek var." uyarısını "Baby on board." olarak yazmayı algılayamıyorum.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Halk edebiyatının dilinin küçümsenmesi karşısında neler düşünüyorsunuz?
B) Dilimizi yabancı dillerin baskısından kurtarabilmek için neler yapmalıyız?
C) Yabancı sözcüklerin dilimizde artarak kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
D) Bir dilin başka bir dilden sözcükler alması dilin gelişimini nasıl etkiler?
E) Dünyayla iletişimin artması için yabancı dil öğretimine önem verilmesi gerekmez mi?

5. Çoğunluk, gazeteciliğin edebiyat üzerinde olumsuz etkisi olduğu kanaatindedir. Ancak benim için gazetecilik ve yazarlık ayrılmaz bir bütün. Birbirini doğuran ve tamamlayan, kimi zaman çürüten ama bunu yaparken birbirini besleyen iki farklı alan. Gazeteci olmasaydım roman yazamazdım. Yalnızca ele aldığım konularda değil, ele alış biçimimde, yazı tekniğimde, okuru olayın içine çekme gücü gibi kitabı var eden tüm süreçlerde bir gözüm gazeteci gibi baktı. Bu sayede elimdeki hikayeyi gereksiz ayrıntılardan, insana değmeyen taraflardan ve dilin kirlenen unsurlarından temizledim.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Gazeteciliğinizin yazarlığınız üzerine ne tür olumsuz etkileri oldu?
B) Romanlarınızda gazeteciliğinizin ne tür katkıları oldu?
C) Hayatınızda edebiyat mı gazetecilik mi ön planda olmuştur?
D) Bir edebiyatçının gazetecilikle uğraşması onu nasıl etkiler?
E) Gazetecilik bir edebiyatçının yaratıcılığına zarar verir mi?

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

ISBN 978-605-280-507-7

